

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

19^η ΣΥΝΟΔΟΣ

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

«ΓΕΡΝΑΩ ΑΛΛΙΩΣ»

Λευκωσία, 2018

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Πρακτικά 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Σταύρος Ολύμπιος, Ελευθέριος Κόκκινος, Κλαίλια Σουμερλή Σκοτεινού, Αλέκα Γράβαρη
Πρέκα, Χρυστάλλα Τοπουζή, Ξάνθη Μιχαήλ

ISBN: 978-9925-555-04-8 (print)

ISBN: 978-9925-555-05-5 (ebook)

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 19ης Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. **Δημήτρη Συλλούρη**
- ❖ στην Προεδρεύουσα της Βουλής των Αντιπροσώπων κα **Σκεύη Κούτρα Κουκουμά**
- ❖ στην κα **Βασιλική Αναστασιάδου**, Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στη Διευθύντρια των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών κα **Ελένη Ηλιάδη** και το προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 19^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

«ΓΕΡΝΑΩ ΑΛΛΙΩΣ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων.....	3
Διαδικασίες για τη διοργάνωση της 19 ^{ης} Συνόδου.....	4
Ημερήσια Διάταξη 19 ^{ης} Συνόδου.....	5
Πρακτικά 19 ^{ης} Συνόδου.....	6
Παράρτημα Ι - ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ-19ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	40

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ). Κύριος στόχος του θεσμού αποτελεί η διεύρυνση και η αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη Ηλικία στην Κύπρο.

Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη Ηλικία, λειτουργούν δύο επιτροπές. Η Επιτροπή Υγείας και η επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

- **Λειτουργία Συντονιστικού Σώματος** της Βουλής των Γερόντων από το ΠΣΣΕ
- **Πρωώθηση πρακτικών και αιτημάτων** των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων στους αρμόδιους φορείς
- **Συνεχής προσπάθεια διεύρυνσης** της Βουλής των Γερόντων
- **Ετοιμασία καταλόγου 56 βουλευτών** κάθε δυο χρόνια
- **Λειτουργία Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας**, για επεξεργασία των θεμάτων και των εκθέσεων των Συνόδων από τους προέδρους των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας
- **Προπαρασκευαστική Συνεδρία των Επιτροπών της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για μελέτη και διαμόρφωση των τελικών εκθέσεων με την παρουσία εκπροσώπων του ΠΣΣΕ, αρμοδίων Υπουργείων, Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, εκπροσώπων του Συντονιστικού Σώματος και μελών των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων
- **Διοργάνωση Συνόδου της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 19^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Γερόντων ανακοινώνει στα αξιότιμα μέλη ότι η ημερήσια διάταξη της συνεδρίας της 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, για την

Τετάρτη, 29 Νοεμβρίου 2017, στις 10:00 πμ,

έχει ως ακολούθως:

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων **κ. Δημήτρη Συλλούρη**

1. Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, **κ. Σταύρο Ολύμπιο**
2. Χαιρετισμός εκ μέρους της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, **κ. Ανδρέα Ασσιώτη**
3. Χαιρετισμός εκ μέρους του Υπουργού Υγείας από την Ιατρική Λειτουργό Πρώτης Τάξης του Υπουργείου, **Δρα Στάλα Κιούπη**
4. Χαιρετισμός από τον Επίτροπό Εθελοντισμού και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, **κ. Γιάννη Γιαννάκη**
5. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Γερνάω Αλλιώς**», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια
6. Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Γερνάω Αλλιώς**», σε θέματα που αφορούν την υγεία

Διάλειμμα

7. Συζήτηση και έγκριση των εκθέσεων
8. Επικύρωση Κανονισμών Λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων
19^η ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 29^{ης} Νοεμβρίου 2017

(Ωρα έναρξης: 10.15 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: (Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ)

Καλημέρα σας. Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, σας καλωσορίζω και κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας που είναι η 19^η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων. Παρακαλώ τους έντιμους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: (ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, Κύριε Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κυρία εκπρόσωπε του Υπουργού Υγείας, Αγαπητέ Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, Χαίρομαι που προεδρεύω και φέτος της Συνόδου σας, που διανύει το δέκατο ένατο έτος της ζωής της. Η φετινή Σύνοδος αναδεικνύει για ακόμη μια φορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, προβλήματα τα οποία χρονίζουν και επηρεάζουν δυσμενώς το βιοτικό τους επίπεδο και το δικαίωμά τους σε αξιοπρεπή διαβίωση.

Χαιρετίζω την παρουσία των εκπροσώπων των αρμόδιων υπουργείων, οι οποίοι θα αφουγκραστούν τα προβλήματά σας και θα προβούν στις δικές τους παρεμβάσεις επί των αιτημάτων και των θεμάτων που θα συζητηθούν και θα τα διαβιβάσουν στους αρμοδίους για να ληφθούν οι σχετικές αποφάσεις για την επίλυσή τους.

Κάθε χρόνο μας δίδεται η ευκαιρία να ακούσουμε από εσάς τους ίδιους για τα βιώματά σας και για το πάγιο αίτημά σας για την ανάγκη διασφάλισης μιας καλύτερης ποιότητας ζωής που αδιαμφισβήτητα σας αξίζει ως ανταμοιβή για τους κόπους και τη συμβολή σας στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Είναι με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση που επισημαίνω ότι για πρώτη φορά ανάμεσα στα ζωτικής σημασίας αιτήματά σας δεν περιλαμβάνεται το γενικό σύστημα υγείας (ΓΕΣΥ) και εύχομαι στην άμεση υλοποίηση του οδικού χάρτη τόσο για την αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων όσο και για την εφαρμογή του ΓΕΣΥ, ενός θεσμού που θα ικανοποιήσει άμεσα επιμέρους αιτήματά σας και θα συμβάλει στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης για όλους μας, γι' αυτό πρέπει να δουλέψουμε όλοι για να υλοποιηθεί το ΓΕΣΥ και φυσικά να παρακολουθούμε την εφαρμογή του μέσα στον οδικό χάρτη όπως έχει συμφωνηθεί.

Το σημερινό κεντρικό θέμα που τίθεται προς συζήτηση και προβληματισμό φέρει τον χαρακτηριστικό τίτλο “Γερνάω Αλλιώς” και συνδέεται με τα θετικά αποτελέσματα της εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, ωστόσο έχουμε όλοι καθήκον και υποχρέωση να σταθούμε ενεργά δίπλα στα άτομα της τρίτης ηλικίας, αφουγκραζόμενοι τους προβληματισμούς των ανθρώπων αυτών που μας πρόσφεραν όσα απολαμβάνουμε σήμερα, αλλά και δανειζόμενοι από τους ίδιους τη σοφία, την υπομονή και τις καλές πρακτικές που τους επέτρεψαν να επιβιώσουν μέσα από πολύ πιο αντίξοες συνθήκες σε σχέση με τις σημερινές και τα κατάφεραν να βγουν νικητές και να δημιουργήσουν τη δική μας σημερινή κοινωνία.

Το φετινό σας κεντρικό θέμα συζήτησης “Γερνάω Αλλιώς” είναι ιδιαίτερα χρήσιμο και πολυδιάστατο, αφού ζούμε σε μια κοινωνία όπου οι ηλικιωμένοι συνεχώς αυξάνονται σε παγκόσμια κλίμακα. Και επειδή το γήρας συνοδεύεται από πολλές προκλήσεις γι' αυτό επιβάλλεται όλοι να μάθουμε να γερνούμε δημιουργικά, απολαμβάνοντας τις χαρές της κάθε φάσης της ζωής σας και προσφέροντας εκείνα που μπορούμε, γιατί κάθε ηλικία έχει πολλά να προσφέρει.

Χαιρετίζω τις προσπάθειες που καταβάλλονται από πλευράς των αρμόδιων υπουργείων, του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, των εθελοντικών οργανώσεων και άλλων φορέων για ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων σας.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβεβαιώνω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα είναι πάντα δίπλα σας, δίδοντάς σας το βήμα να αναπτύξετε τους προβληματισμούς σας και να εισηγηθεί, και λύσεις στα προβλήματα της δικής σας καθημερινότητας. Παράλληλα, εκφράζω την ετοιμότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων να συμβάλει εποικοδομητικά, στο μέτρο των δυνατοτήτων της και με τη συνεργασία της εκτελεστικής εξουσίας, στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε και γι' αυτό η πόρτα της Βουλής είναι πάντα ανοικτή για σας, καθώς και η συγκεκριμένη δράση όλων των βουλευτών.

Ολοκληρώνοντας την παρέμβασή μου εκφράζω ικανοποίηση, εκτίμηση και σεβασμό για την πολύτιμη και διαχρονική συνεισφορά σας και είμαι σίγουρος ότι οι εργασίες και της φετινής Συνόδου θα διεξαχθούν μέσα σε δημιουργικό και παραγωγικό κλίμα. Εύχομαι καλή δουλειά λοιπόν και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής Συνόδου.

Προχωρούμε τώρα με το θέμα της ημερησίας διάταξης της συνεδρίας και καλώ στο βήμα τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, κ. Σταύρο Ολύμπιο για τη δική του παρέμβαση. Κύριε Ολύμπιε, έχετε το λόγο.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (ΣΤ. ΟΛΥΜΠΙΟΥ)

Το φετινό θέμα της Βουλής των Γερόντων "Γερνάω Αλλιώς", είναι περίεργο έως αινιγματικό. Τι σημαίνει "Γερνάω Αλλιώς"; Χωρίς άσπρα μαλλιά; Χωρίς ρυτιδωμένα πρόσωπα; Χωρίς ευάλωτη υγεία; Σίγουρα όχι. "Γερνάω Αλλιώς", σημαίνει γερνάω με αξιοπρέπεια, γερνάω με τιμή, γερνάω με αναγνώριση, γερνάω με αυτάρκεια όσον αφορά τις ανάγκες μου, χωρίς να χρειάζομαι τον εξοργιστικό οίκτο, την ενοχλητική ανοχή ή την επιδεικτική φιλανθρωπία είτε του κράτους είτε των πολιτών.

"Γερνάω Αλλιώς", σημαίνει ότι δεν είμαι ούτε παροδίτης της ζωής ούτε «άχθος αρούρης», βάρος της γης. Έχω κάθε δικαίωμα να έχω χώρο και στα κέντρα λήψης αποφάσεων, να μου δίνεται ακόμα η δυνατότητα και σήμερα να έχω πρόσβαση στην τεχνολογία για να έχω την ευκαιρία και τη δυνατότητα να είμαι ενεργός πολίτης. Γιατί ο ηλικιωμένος άνθρωπος δεν είναι ούτε παρελθόν, ούτε εξοφλημένος. Στην ηλικία που βρίσκονται σήμερα οι βουλευτές που εκπροσωπούν τους ηλικιωμένους του τόπου μας, συνοψίζεται ή συνδυάζεται το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον του τόπου μας. Το παρελθόν γιατί οι ηλικιωμένοι μας είναι, πρέπει να είναι για όλους σημείο αναφοράς, γιατί αυτοί με το μόχθο τους άνοιξαν τις αυλακίες και με τον ιδρώτα τους τις πότισαν για να σπαρεί μέσα ο σπόρος της ανάπτυξης αυτού του μικρού βασανισμένου νησιού, της πατρίδας μας. Είναι σημείο αναφοράς γιατί οι άνθρωποι αυτοί έγραψαν το έπος του '55-

'59, αυτοί δημιούργησαν το “οικονομικό θαύμα” όπως ονομάστηκε τότε μετά τη φοβερή τραγωδία του '74 και αυτοί είναι που σήμερα με το μεστωμένο νου τους, αλλά και την πληρότητα των αισθημάτων τους στηρίζουν την οικογένεια, αλλά και ευρύτερα είναι το σταθερό θεμέλιο της κοινωνίας. Γιατί ακόμα μέσα από τις αυλακίες αυτών των ρυτιδωμένων προσώπων είναι που κύλησαν και διαφυλάχθηκαν μέσα στην κιβωτό που οι ίδιοι έστησαν, οι διαχρονικές αξίες της φυλής μας και οι βάσεις του πολυδύναμου πολιτισμού μας.

Γι' αυτό, όταν σήμερα οι ηλικιωμένοι σε αυτή τη 19^η Σύνοδο λένε ότι, ναι, θέλουμε να γηράσκομεν αλλιώς, σημαίνει ότι θέλουμε κάποια προβλήματα, κάποια θέματα που μας απασχολούν να βρουν την αναγκαία απήχηση και από την εκτελεστική και από τη νομοθετική εξουσία. Και έχουν δικαίωμα οι ηλικιωμένοι μας να έχουν αυτή την απαίτηση. Γιατί, όπως πολύ σωστά μόλις προ ολίγου ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων έχει πει, αυτοί οι άνθρωποι έχουν προσφέρει τον κόπο τους και το μόχθο τους, έχουν καταθέσει στην τράπεζα της κοινωνίας τεράστιες καταθέσεις και δικαιούνται ανά πάσα στιγμή να ζητούν και από το κράτος και από τους πολίτες να κάμουν μια μικρή ανάληψη αυτών των καταθέσεων για να μπορούν να περάσουν τα τελευταία χρόνια της ζωής τους με αξιοπρέπεια και τιμή.

Και οι ηλικιωμένοι μας, όταν ζητούν κάτι δεν το ζητούν ούτε με διαδηλώσεις, ούτε με εξάρσεις, ούτε με ακρότητες. Το ζητούν σεμνά και ταπεινά, άλλα ένθερμα και δυναμικά. Και ζητούν σήμερα τα θέματα που θα αναδείξουν οι δύο επιτροπές, της Πρόνοιας και της Υγείας, που μερικά χρονίζουν, αρκετά έχουν επιλυθεί, να τύχουν της αναγκαίας κατανόησης από τους φορείς που χειρίζονται αυτά τα θέματα.

Δεν επιθυμώ να κουράσω περισσότερο ή να καταχραστώ το χρόνο της σημερινής Βουλής. Αυτό που επιθυμώ να καταθέσω είναι πώς το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού που έχει αναλάβει την οργάνωση αυτού του θεσμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων με τη συνδρομή όλων των βουλευτών, θα συνεχίσουν να αναδεικνύουν τα προβλήματα, θα συνεχίσουν να κρούουν τις πόρτες των αρμοδίων και θα ζητούν «ευήκοον ους» για τους ανθρώπους αυτούς οι οποίοι στη ζωή τους έδωσαν φωτεινά παραδείγματα, που μακάρι να μας αξιώσει ο Θεός, η σημερινή μας κοινωνία που μαστίζεται από την υποβάθμιση των πνευματικών, κοινωνικών και άλλων αξιών από την απαξίωση προσώπων και θεσμών, να ξαναβρεί τον εαυτό της βαδίζουσα στα βήματα της προηγούμενης γενιάς την οποία εκπροσωπούν σήμερα οι πενήντα έξι βουλευτές της Βουλής των Γερόντων.

Θέλω θερμά να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων που παρά το φόρτο των εργασιών του διαθέτει σήμερα το χρόνο του για να είναι εδώ μαζί μας, να ευχαριστήσω όλους τους επίσημους καλεσμένους μας που ανταποκρίθηκαν στην

πρόσκληση και θα έχουμε είτε το χαιρετισμό είτε τις απόψεις τους, και ιδιαίτερα, επιτρέψτε μου θέλω να ευχαριστήσω τη διευθύντρια και τους λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων που μας βοήθησαν και φέτος να έχουμε όλες τις διευκολύνσεις για να λειτουργήσει η Βουλή των Γερόντων με τις διαδικασίες και τους ρυθμούς που λειτουργεί η Βουλή των Αντιπροσώπων και εύχομαι πλήρη επιτυχία στις εργασίες της φετινής 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ τον κ. Σταύρο Ολύμπιο για το χαιρετισμό του. Καλώ στο βήμα τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ανδρέα Ασσιώτη, να διαβιβάσει το χαιρετισμό της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παρακαλώ, κύριε Ασσιώτη, έχετε το λόγο.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: (Α. ΑΣΣΙΩΤΗ)

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, κυρίες και κύριοι βουλευτές της Βουλής των Αντιπροσώπων, Κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, Αγαπητέ Επίτροπε Εθελοντισμού, Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Μεταφέρω τους προσωπικούς χαιρετισμούς της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τις ευχαριστίες της ταυτόχρονα για την πρόσκλησή σας να παραστεί στη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων που είναι αναμφίβολα ένας αξιόλογος και σημαντικός θεσμός, ο οποίος συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων θεμάτων που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία. Είναι παραδεκτό πως είναι καθήκον όλων μας να ακούσουμε τα αιτήματά σας από πρώτο χέρι, να αφουγκραστούμε τις ανησυχίες σας, να καταγράψουμε τις εισηγήσεις σας και να δώσουμε απαντήσεις σε θέματα που σας απασχολούν.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής είναι μια επιτυχία των σύγχρονων κοινωνιών μέσα στις οποίες τα άτομα τρίτης ηλικίας είναι υγιέστερα, διαθέτουν καλύτερη μόρφωση, είναι ενεργοποιημένα και δεν παραμένουν στην αδράνεια, έχουν βελτιωμένες προοπτικές απασχόλησης και διεκδικούν ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά στα κοινωνικά δρώμενα.

Το 1999, με την ευκαιρία της ανακήρυξης του διεθνούς έτους για την τρίτη ηλικία από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, το Επαρχιακό Συμβούλιο Εθελοντισμού της Λευκωσίας, οργάνωσε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στους στόχους του διεθνούς έτους, ενώ το 2001, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως ο κατ' εξοχήν αρμόδιος κρατικός φορέας για τα θέματα κοινωνικής πολιτικής προβαίνει σε σχεδιασμό και εφαρμογή συγκεκριμένων και ουσιαστικών μέτρων με στόχο την ενίσχυση της ενεργούς γήρανσης, τη συνεχή βελτίωση του επιπέδου ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και της διαβίωσής τους σε ένα ασφαλές περιβάλλον που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις τους. Στο πλαίσιο αυτό οι υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εγγράφουν και επιθεωρούν τη λειτουργία προγραμμάτων παροχής φροντίδας για τους ηλικιωμένους διασφαλίζοντας έτσι τα νενομισμένα επίπεδα ποιότητας σύμφωνα με τις σχετικές νομοθεσίες και κανονισμούς, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες των ατόμων τρίτης ηλικίας.

Επιπρόσθετα, στα άτομα της τρίτης ηλικίας παρέχεται οικονομική ενίσχυση υπό τη μορφή επιδομάτων με στόχο τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης. Με τον τρόπο αυτό, καλύπτονται σε σημαντικό βαθμό οι ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων για καλύτερη ποιότητα ζωής. Ταυτόχρονα, ενισχύεται και στηρίζεται το άτομο ώστε να παραμείνει στο οικείο του περιβάλλον αλλά και η οικογένεια ώστε να κρατήσει κοντά το ηλικιωμένο μέλος της. Όπως ήδη γνωρίζετε, η θέσπιση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος αποσκοπεί μεταξύ άλλων στη διασφάλιση της ποιότητας της ζωής και των ηλικιωμένων ώστε κανένας συμπολίτης μας της τρίτης ηλικίας να μη διαβεί με εισοδήματα κάτω από το όριο που του εξασφαλίζει μια αξιοπρεπή διαβίωση.

Παράλληλα, με την εφαρμογή της νομοθεσίας για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, αναθεωρήθηκε η πολιτική για τα θέματα φροντίδας με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη διασφάλιση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων στα οποία περιλαμβάνονται και οι ηλικιωμένοι που είναι δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος μέσα από την επιδότηση των διαπιστωμένων αναγκών τους για υπηρεσίες φροντίδας.

Ταυτόχρονα, έχοντας επίγνωση ότι στο χώρο της κατοικίας των ηλικιωμένων ενδεχομένως να παρουσιάζονται αυξημένα περιστατικά εκμετάλλευσης ή ακόμα και κακοποίησης των ατόμων προωθείται ψήφιση νομοθεσίας και κανονισμών για την κατ' οίκον φροντίδα που θέτουν προϋποθέσεις αναφορικά με τα προσόντα και την καταλληλότητα των φροντιστών και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους ηλικιωμένους.

Με τη σημερινή ευκαιρία, θέλω να τονίσω για μια ακόμα φορά ότι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θέτει πάντοτε σε υψηλή προτεραιότητα την εφαρμογή προγραμμάτων που έχουν στόχο τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και ιδιαίτερα της τρίτης ηλικίας. Είναι για το λόγο αυτό που στηρίζουμε τη δημιουργία δομών φροντίδας και κοινωνικοποίησης των ηλικιωμένων στις οποίες παρέχεται η οικονομική ενίσχυση μέσα από το σχέδιο κρατικών ενισχύσεων που διαχειρίζονται οι

Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Συγκεκριμένα, κάθε χρόνο δίνονται πέραν του €1 εκατομ. σε εθελοντικές οργανώσεις και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων φροντίδας ηλικιωμένων σε ολόκληρη την Κύπρο. Το 2016, συγκεκριμένα, εξήντα δύο τέτοια προγράμματα που εξυπηρετούν περίπου δύο χιλιάδες ηλικιωμένους έλαβαν συνολική κρατική ενίσχυση ύψους €1,4 εκατομμύρια περίπου, ποσό το οποίο αντιστοιχεί με το 20% του συνολικού ποσού που δόθηκε για επιχορήγηση όλων των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας. Οι αιτήσεις για τις κρατικές χορηγίες για το 2017 έχουν ήδη εξεταστεί στην πλειονότητά τους και η χορηγία έχει παραχωρηθεί με εξαίρεση ορισμένες αιτήσεις που υποβλήθηκαν προς το τέλος της περιόδου υποβολής τους.

Κλείνοντας, θέλω και πάλι να σας διαβεβαιώσω εκ μέρους του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι η μέριμνα του κράτους για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων τρίτης ηλικίας και για τη διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους θα συνεχίσει να είναι και ουσιαστική και διαρκής. Εύχομαι καλή επιτυχία στις σημερινές εργασίες σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ τον κ. Ασσιώτη. Καλώ τώρα στο βήμα την Ιατρική Λειτουργό Πρώτης Τάξης του Υπουργείου Υγείας, Δρ Στάλα Κιούπη, να διαβιβάσει το χαιρετισμό του Υπουργού Υγείας. Κυρία Κιούπη, έχετε το λόγο.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ:
(ΣΤ. ΚΙΟΥΠΗ)**

Καλημέρα σας. Έντιμε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, Κύριοι βουλευτές, Κύριε Πρόεδρε του Συντονιστικού Σώματος Εθελοντών και Συμβουλευτικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, Κύριε Επίτροπε, Κύριε Γενικέ, Αξιότιμοι συμμετέχοντες στη Βουλή των Γερόντων, Κυρίες και κύριοι,

Αρχικά εκφράζω τη λύπη του Υπουργού Υγείας ο οποίος σήμερα λόγω άλλων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να είναι μαζί σας, αλλά και τη χαρά του για την πρόσκληση και την τιμή που του έχετε κάνει να τον προσκαλέσετε. Είναι κοντά σας και πάντοτε ακούει τα προβλήματά σας και είναι πρόθυμος να επιλύσει ό,τι είναι δυνατό να γίνει.

Όταν η ζωή συνεχίζεται και η συμμετοχή στην κοινωνία είναι ενεργή, και όταν αξιοποιούνται οι σύγχρονες δομές και τα διαθέσιμα μέσα τεχνολογίας, τότε οι ικανότητες των ηλικιωμένων ενδυναμώνονται δίνοντας την ευκαιρία στα άτομα της τρίτης ηλικίας να έχουν μια υγιέστερη και πιο δραστήρια ζωή.

Η τρίτη ηλικία εμπεριέχει χαρές και ευκαιρίες για μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Η αύξηση των δραστηριοτήτων και η ενθάρρυνση ανάληψης ευθυνών, καθώς και η εξακολούθηση

της εργασίας και του μοιράσματος των εμπειριών σημαίνουν ότι το ενδιαφέρον για όλα όσα συμβαίνουν στην κοινωνία παραμένει αμείωτο. Το να μεγαλώνεις είναι μια διαδικασία κοινή για όλους μας. Σημασία όμως έχει ο τρόπος που αντικρίζεται και βιώνεται η ωρίμανση αυτή. Οι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την πορεία του ανθρώπου από τη νιότη στο γήρας, σχετίζονται με το σεβασμό που αντικρίζονται οι συναισθηματικές και βιοποριστικές του ανάγκες, καθώς και η ενθάρρυνση την οποία έχει από το περιβάλλον του. Αν δεν προσπαθήσουμε να ακούσουμε τις ανάγκες αυτές, έτσι ώστε να μπορέσουμε να προσφέρουμε τη ζητούμενη φροντίδα, τότε το ηλικιωμένο άτομο θα αισθάνεται συνεχώς παραμελημένο και αβοήθητο.

Το Υπουργείο Υγείας με στόχο να στηρίξει με τις δικές του δομές τα άτομα αυτά που διανύουν την ευαίσθητη περίοδο της τρίτης ηλικίας, προσπαθεί με κάθε μέσο που έχει στη διάθεσή του να αποτίσει το σεβασμό του και να βελτιώσει τις υπηρεσίες του, ώστε να καλύπτει και να υπηρετεί όλους τους πολίτες ισότιμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Με τον περί Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο του 2004 και 2005, ο οποίος θεσπίστηκε για σκοπούς νομικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των ασθενών και για τη σύσταση ενός αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου για την παρακολούθηση του σεβασμού και της αξιοπρέπειας του ηλικιωμένου ατόμου μέχρι το τελικό στάδιο της ζωής του, στο πλαίσιο του νόμου και των νόμιμων διαδικασιών του ειδικότερα προβλέπει ότι ο ασθενής έχει δικαίωμα σε αξιοπρεπή μεταχείριση και παροχή φροντίδας υγείας η οποία του προσφέρεται με ανάλογο σεβασμό προς τις πολιτισμικές του αξίες.

Για τη μείωση των λιστών αναμονής στα κρατικά νοσηλευτήρια και την απάμβλυνση του προβλήματος το Υπουργείο Υγείας προώθησε στο Υπουργικό Συμβούλιο εισήγησή του στις 13 Μαΐου 2016, την 1^η Μαρτίου 2017 και στις 2 Αυγούστου 2017 εφαρμογή για προγράμματα τα οποία και εγκρίθηκαν, και περιλαμβάνουν δύο πυλώνες: Την παροχή κινήτρων στο προσωπικό των δημόσιων νοσηλευτηρίων για αύξηση της παραγωγικότητας με τη διενέργεια συγκεκριμένων χειρουργικών επεμβάσεων εκτός ωρών εργασίας, (η λεγόμενη “υπερωριακή απασχόληση”) και με την αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα με τη μέθοδο της κατ’ επιλογήν συμπλήρωσης κουπονιού. Εντός του 2016 στάλθηκαν στον ιδιωτικό τομέα 11 239 περιστατικά, ενώ 271 αντιμετωπίστηκαν εντός των νοσηλευτηρίων με υπερωριακή απασχόληση. Το 2017, μέχρι και τις 30 Σεπτεμβρίου που έχουν καταχωρηθεί τα στοιχεία, παραπέμφθηκαν στον ιδιωτικό τομέα 9 350 περιστατικά, ενώ διενεργήθηκαν με υπερωριακή απασχόληση 2 479 επεμβάσεις και εξετάσεις με υπερωριακή απασχόληση.

Σε ό,τι αφορά την προμήθεια φαρμάκων από τα κρατικά νοσηλευτήρια, το Υπουργείο Υγείας καταρτίζει συνταγολόγιο το οποίο περιέχει όλες τις θεραπευτικές κατηγορίες

φαρμακευτικών προϊόντων και τα προμηθεύεται για χορήγηση μέσω των κρατικών φαρμακείων μέσω προκήρυξης προσφορών. Το έργο της ψηφιοποίησης για τον ηλεκτρονικό φάκελο του ασθενούς, είναι σε εξέλιξη σε όλα τα κρατικά νοσηλευτήρια. Ήδη είναι συνδεδεμένο το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και Αμμοχώστου και υπολογίζεται ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού για τα υπόλοιπα επαρχιακά νοσοκομεία θα γίνει το δεύτερο τρίμηνο του 2018.

Στο πλαίσιο της ευρύτερης αναδιοργάνωσης του συστήματος υγείας στην Κύπρο, έγινε ειδική μελέτη για την αναδιοργάνωση, την αναβάθμιση και τη βελτίωση των υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Με τη δημιουργία πολυιατρείων, περιφερειακών κέντρων υγείας, με τη συμπλεγματοποίηση των κέντρων υγείας στα οποία θα εφαρμόζεται διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και κατά τις απογευματινές ώρες, θα παρέχονται αναβαθμισμένες υπηρεσίες υγείας. Το διευρυμένο ωράριο κατά τις απογευματινές ώρες άρχισε να εφαρμόζεται πιλοτικά από το Κέντρο Υγείας Λατσιών. Η υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας άρχισε να εφαρμόζεται το Δεκέμβριο του 2004 και σήμερα έχει επεκταθεί σε όλες τις επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου με σαράντα δύο κοινοτικούς νοσηλευτές παγκύπρια, οι οποίοι επισκέπτονται τον ασθενή στο σπίτι του και τα άτομα ειδικά της τρίτης ηλικίας που δεν έχουν την ευχέρεια να μετακινηθούν και φροντίζουν και τους παρέχουν τη νοσηλευτική φροντίδα.

Αγαπητοί μου, “Γερνάω αλλιώς” σημαίνει ότι μεγαλώνω με αξιοπρέπεια και με χαρά μοιράζομαι την πείρα και τη σοφία της ζωής. Όταν οι αναμνήσεις δεν μας καθηλώνουν μπορούμε να μετατρέψουμε τα βιώματά μας σε δράση διεκδικώντας τα δικαιώματά μας. Ακόμη, διαπιστώνουμε ότι μπορούμε να προσφέρουμε και να στηρίξουμε τους άλλους. Έτσι λοιπόν, γερνώ χαρούμενος γιατί είμαι δραστήριος. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ την κ. Κιούπη. Παρακαλώ τώρα τον Επίτροπο Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ. Γιάννη Γιαννάκη να προσέλθει στο βήμα για το δικό του χαιρετισμό.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

(Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Κύριε Πρόεδρε, Αγαπητοί βουλευτές, Γενικά Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εκπρόσωπε του Υπουργείου Υγείας, Πρόεδρε του ΠΣΣΕ, 19^η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων, μια πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ και να συγχαρώ τον πρόεδρο και το διοικητικό συμβούλιο για τις σημαντικές δράσεις που αναπτύσσουν και βλέποντας τα πρόσωπά σας σήμερα νιώθω ακόμη περισσότερο την ανάγκη να σας

παρέχουμε την ποιότητα της ζωής που δικαιούστε και αυτό είναι και ευθύνη της πολιτείας, είναι ευθύνη της κοινωνίας, αλλά και του καθενός από εμάς ξεχωριστά.

Είμαι βέβαιος ότι σήμερα θα ακούσουμε διαχρονικά προβλήματα που δεν έχουν επιλυθεί, αλλά είμαι βέβαιος ότι σήμερα θα ακούσουμε και πράγματα που έχουν γίνει και τα πράγματα που έχουν γίνει οφείλονται και στην ενεργό σας συμμετοχή. Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών είναι ένα εργαλείο το οποίο κάνει την πολιτεία και την κοινωνία καλύτερη και είναι κάτι που το λέω και στους νέους. Γι' αυτό, να μην απογοητεύεστε. Για να αλλάξουμε τα πράγματα θέλουμε πολλή προσπάθεια. Και εκτός από τα οφέλη που δίνει η συμμετοχή σας στα κοινά, στην κοινωνία και στην πολιτεία, υπάρχει και το ατομικό όφελος. Υπάρχει 40% καλύτερη πνευματική, σωματική και ψυχική υγεία για εκείνους που ασχολούνται με τα κοινά της τρίτης ηλικίας. Και θέλω να αναφέρω ακόμη δύο θέματα που νομίζω ότι θα βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής σας. Πρέπει να βρούμε τους τρόπους, ώστε να αξιοποιείτε καλύτερα την νέα τεχνολογία. Η νέα τεχνολογία -και υπάρχουν προγράμματα εύκολα- θα βοηθήσει καλύτερα την κοινωνική σας ενσωμάτωση και θα κάνει καλύτερη τη ζωή σας.

Το άλλο στοιχείο που θέλω να αναφέρω είναι το χάσμα των γενεών. Πρέπει με δράση και πρωτοβουλίες να αναπτύξουμε μια σχέση μεταξύ της τρίτης ηλικίας και της νεολαίας. Όλα αυτά τα θεωρώ πολύ σημαντικά, τα οποία έχουν σχέση και με την ποιότητα της ζωής σας.

Τέλος, θέλω να συγχαρώ όλους εσάς γιατί νομίζω είσαστε ένα καλό παράδειγμα και για άλλα άτομα της τρίτης ηλικίας το πώς μπορούν να είναι ενεργοί πολίτες, το πώς μπορούν να έχουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής και πώς μπορούν να συμβάλουν στο να κάνουμε καλύτερο αυτό το κράτος μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ τον κ. Γιαννάκη. Κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο, αν δεν έχει περάσει ήδη, στο οποίο θα σημειώσετε τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα που έχουμε. Είναι παράκληση οι ομιλίες σας να μην ξεπερνούν το ενάμιση λεπτό και να μη γίνονται παρεμβάσεις και διακοπές κατά τη διάρκεια των ομιλιών. Επίσης, θα ήταν παράκλησή μου, να μη γίνονται ομιλίες για θέματα τα οποία έχουν ήδη συζητηθεί και των οποίων η συζήτηση έχει ήδη εξαντληθεί. Να παραμένουμε δηλαδή στο θέμα μας.

Επίσης, σας παρακαλώ να σηκώνετε το χέρι σας για να σας δίδεται ο λόγος και όταν παίρνετε το λόγο να είστε όρθιοι αν αυτό είναι δυνατό και να αναφέρετε το όνομά σας και την οργάνωση που εκπροσωπείτε για να διευκολύνετε τις στενογράφους της Βουλής να καταγράψουν όλα όσα λέγονται στη συνεδρία αυτή.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να σας αναφέρω ότι καταγράφονται στα πρακτικά μόνο οι ομιλίες σας και όχι άλλα κείμενα που θα καταθέσετε στη Βουλή. Έτσι είναι πρακτική της Βουλής. Θα ήταν επίσης παράκληση να αποφεύγονται τα χειροκροτήματα. Δεν είναι παράκληση, είναι απαίτηση. Τα χειροκροτήματα εντός της Βουλής δεν επιτρέπονται για κανέναν. Θα προχωρήσουμε τώρα στις δύο εκθέσεις που έχουν ετοιμαστεί. Το πέμπτο θέμα της ημερήσιας διάταξης είναι η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα **“Γερνάω Αλλιώς”**, σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια. Καλώ στο βήμα την Πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα, να διαβάσει την έκθεση. Παρακαλώ, κυρία Πρέκα, έχετε το λόγο.

ΟΜΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (Α. ΓΡ. ΠΡΕΚΑ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, Κύριοι κρατικοί αξιωματούχοι, Αγαπητέ κύριε Επίτροπε, Κύριε Πρόεδρε του ΠΣΣΕ, Αγαπητές κυρίες και κύριε βουλευτή, Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θα ήταν δύσκολο να ξεκινήσει κανείς την αναφορά αυτή εάν δεν εξέφραζε την ευχή η βροχή των κρατικών παροχών που εξαγγέλλονται να μη μας βρει να κρατάμε ομπρέλες.

“Γερνάω Αλλιώς”! Με το σύνθημα αυτό και με συνεργό την αισθητή βελτίωση της οικονομίας της χώρας η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων ανεβάζει φέτος τον πήχη των αιτημάτων για την αντιμετώπιση ζωτικών αναγκών και τη λύση προβλημάτων των ηλικιωμένων.

Η Επιτροπή τονίζει ότι μας χωρίζει απόσταση από την περσινή υπουργική διακήρυξη «Διασφαλίζοντας μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες: προωθώντας την ποιότητα ζωής και την ενεργό γήρανση». Έγιναν, ναι, βήματα, αλλά εκκρεμούν πολυκαιρισμένα προβλήματα και αναφύονται άλλα που αποκλείουν ενεργούς ακόμα πολίτες από τη σύγχρονη κοινωνία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμένα να μου επιτρέψετε να αποχωρήσω, πρέπει να πάω στο γραφείο μου να συνεχίσω άλλες συναντήσεις. Καλή συνέχεια, θα παρακολουθήσω τις εργασίες και θα πάρω τα πρακτικά να τα μελετήσω. Ευχαριστώ πολύ και καλώ την κ. Κουκουμά να προεδρεύσει. (Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Δημήτρης Συλλούρης αποχωρεί και τον αντικαθιστά στην έδρα η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

Ευχαριστούμε.

Ένας άνθρωπος μεγαλώνοντας θα μπορούσε να «γερνάει αλλιώς» αν δεν τον έπνιγαν οι αναθυμιάσεις από τη σήψη της κοινωνίας του αθέμιτου πλουτισμού, της διαφθοράς, των ατασθαλιών, της διαπλοκής στα οποία εμπλέκονται άτομα που θα έπρεπε να αποτελούν φάρους και το χειρότερο, της ατιμωρησίας που σε μεγάλο βαθμό συνεχίζεται.

Παρά τη μείωση της ανεργίας νέοι άνθρωποι ψάχνουν ακόμα την τύχη τους αλλού. Το συνεχώς αυξανόμενο, χάρη στην πρόοδο της επιστήμης, προσδόκιμο ζωής αναγκάζει το κράτος να αυξάνει σταδιακά το όριο συνταξιοδότησης για να αντιμετωπίσει τα κενά στα ταμεία συντάξεων. Από την άλλη, χρόνια τώρα, συνταξιούχοι στηρίζουν παιδιά άνεργα και καλύπτουν ανάγκες εγγονιών εντείνοντας έτσι τη δική τους ανασφάλεια.

Σημαντικά προβλήματα παρουσιάζονται με τη νομοθεσία του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ), του περιβόητου επιδόματος, η καταβολή του οποίου σκοντάφτει στην αδυναμία ηλικιωμένων να συμπληρώνουν έντυπα, σε παρανοήσεις, στο φόβο της απώλειας της μικρής επιταγής ο οποίος απέτρεψε πολλούς να το ζητήσουν ή την ύπαρξη κάποιων καταθέσεων. Επιπρόσθετα, δυσκόλεψε το έργο η εμπλοκή διαφόρων κατηγοριών επωφελουμένων όπως αλλοδαποί, άνεργοι, λήπτες βοηθημάτων κ.α., και η θέσπιση νέων κριτηρίων με αποτέλεσμα να εκκρεμεί μεγάλος αριθμός αιτήσεων. Είναι ανάγκη να προωθηθεί με πιο γοργό ρυθμό η εξέταση των αιτήσεων, ώστε να έχουν την ευκαιρία να επωφεληθούν συνταξιούχοι, με βάση πάντα τη νομοθεσία.

Οι αλλαγές στα κριτήρια για την παροχή επιδόματος φροντίδας έχουν δημιουργήσει προβλήματα τόσο στην κατ' οίκον φροντίδα όσο και στη διαμονή σε στέγες ευγηρίας. Συγγενείς που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα κατακρατούν τα επιδόματα, ιδιοκτήτες στεγών καταφεύγουν για οικονομία σε λύσεις που πλήττουν την αξιοπρέπεια των φιλοξενούμενων. Φροντίστριες καταγγέλλουν ότι καθυστερεί η καταβολή των δεδουλευμένων τους. Το Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών αδυνατεί να ανταποκριθεί στο φόρτο εργασίας που αντιμετωπίζει. Κύπριοι και αλλοδαποί ταλαιπωρούνται ζητώντας στήριξη, η νομοθεσία είναι για πολλούς δυσνόητη. Όλα αυτά συγκροτούν μια κατάσταση που σαν μπουμέρανγκ επιστρέφει στη καρδιά του εθελοντισμού, ο οποίος καλείται να αντικαθιστά το κράτος και μάλιστα, με κρατικές περικοπές σε οργανώσεις και ΣΚΕ ή συρρικνώσεις ιδρυμάτων που οδηγούν και την ίδια την εθελοντική δράση σε άνισο αγώνα με οικονομικά και άλλα προβλήματα.

Είναι χρήσιμο να αναφερθεί εδώ η διαπίστωση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας την οποία εξέφρασε η Πρόεδρος της περιφέρειας Ευρώπης της Οργάνωσης Άρι Τακάο σε πρόσφατη επίσκεψη στη Κύπρο: Το 20% του κυπριακού πληθυσμού είναι άνω των 65, ενώ ο πληθυσμός γηράσκει γρηγορότερα από ότι εκείνος άλλων χωρών της Ευρώπης, με κύρια αιτία το κάπνισμα, το αλκοόλ και την παχυσαρκία, κάτι που ανέβασε τις κρατικές πληρωμές

για την υγεία στο 49% από το 15-20% που θεωρείται ικανοποιητικό επίπεδο. Αυτό οδηγεί βέβαια το κράτος να επεκτείνει σταδιακά το όριο συνταξιοδότησης με στόχο, όπως έχουν αναφέρει αρμόδιοι, τα 67 χρόνια.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων δε θα μπορούσε να μην εκφράσει την ανησυχία της για τους εγκλωβισμένους, με την τελευταία απαίτηση του κατοχικού καθεστώτος για καταβολή φόρων στα τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης που τους αποστέλλονται. Ηλικιωμένοι οι περισσότεροι, πρόσφεραν, όχι πολλά, 43 χρόνια από τη ζωή τους φυλάγοντας Θερμοπύλες, αντιμετωπίζουν οι πιο πολλοί σοβαρά προβλήματα υγείας, το δε κράτος πέφτει ακόμη μια φορά θύμα της τουρκικής αδιαλλαξίας και της ποντιοπιλατικής συμπεριφοράς της UNFICYP. Είναι ανάγκη για άμεση κινητοποίηση όλων των παραγόντων για λύση του προβλήματος.

Το θέμα της εφαρμογής του ΓΕΣΥ εξελίσσεται σε διαμάχη εμπλεκομένων με επιπτώσεις σε μεγάλο αριθμό ηλικιωμένων. Εδώ αναγκαζόμαστε να θυμηθούμε για άλλη μια φορά το «ού γαρ έρχεται μόνον» και να προσθέσουμε «κοστίζει και ενίοτε τιμωρείται». Τα κρατικά νοσηλευτήρια αποψιλώνονται, η έλλειψη προσωπικού και αναλώσιμων και η δυσλειτουργία τμημάτων οδήγησε ακόμα και σε χειροδικίες και άλλα ανεπιθύμητα γεγονότα. Ηλικιωμένοι που κατέβαλλαν για δεκαετίες εισφορές υποχρεώνονται τα τελευταία χρόνια, μέσα σε συνθήκες κρίσης, σε χaráτσι για οποιαδήποτε εξέταση και φάρμακα, αναμένουν εναγωνίως σε λίστες αναμονής για μήνες και χρόνια. Τονίζεται η ανάγκη για προτεραιότητα στους ηλικιωμένους, αλλά και ενίσχυση της ιατρικής περίθαλψης στην ύπαιθρο. Καλύτερη οργάνωση θα καταπολεμούσε την πολυφαρμακία που είναι μάλιστα για το κράτος. Ευνοϊκή για τους χαμηλοσυνταξιούχους και άλλες τάξεις είναι η εξαγγελθείσα κατάργηση της καταβολής των €10 για τις πρώτες βοήθειες.

Εκκρεμεί το θέμα της επαναφοράς μισθών δημοσίων και ημικρατικών υπαλλήλων στα προ του 2013 επίπεδα και των δικαιωμάτων των συνταξιούχων. Οι περικοπές μισθών θα επηρεάσουν αργότερα τις συντάξεις και έπληξαν ήδη το βιοτικό επίπεδο διαφόρων τάξεων. Ειδικότερα, έχουν πληγεί οι πολύτεκνες οικογένειες, άτομα με προβλήματα υγείας και οι μονογονεϊκές οικογένειες.

Για να επιστρέψουμε στο φετινό σύνθημα θα «γερνούσαν αλλιώς» ηλικιωμένες γυναίκες αν σε έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν αναφερόταν ότι το χάσμα μεταξύ των συντάξεων ανδρών και γυναικών είναι στην Κύπρο, για διάφορους λόγους, κατά 7 μονάδες μεγαλύτερο από ότι σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Ενθαρρυντική είναι η προώθηση του αιτήματος για καταβολή συντάξεως χηρείας και στους άνδρες, δεδομένου ότι τις τελευταίες δεκαετίες αυξήθηκαν σημαντικά οι γυναίκες εργαζόμενες, που αν φύγουν

πρώτες θα πρέπει και αυτές να αφήνουν κάτι ως παρακαταθήκη όπως γίνεται τώρα με τους άντρες.

Η Επιτροπή δέχτηκε με ικανοποίηση την προεδρική εξαγγελία Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τους ηλικιωμένους. Τη χαιρετίζουμε, αλλά θέλουμε να δούμε άμεσα την υλοποίησή της με εμπλοκή των εθελοντικών οργανώσεων, οι οποίες στηρίζουν για δεκαετίες τους συνταξιούχους. Είχαμε από χρόνια επισημάνει ότι Εθνικό Σχέδιο Δράσης που υπήρχε, δεν υλοποιήθηκε. Τονίζεται η ανάγκη για έγκαιρη προετοιμασία για αφυπηρέτηση που θα αξιοποιούσε πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες. Στη σύγχρονη κοινωνία δίνονται άπειρες ευκαιρίες να παραμείνει ο συνταξιοδοτούμενος χρήσιμο μέλος της κοινωνίας για χρόνια. Παράδειγμα το σχέδιο BRAMIR «Πέρα από τη συνταξιοδότηση» με το οποίο 9 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοχεύουν στη εφαρμογή πολυεπίπεδης εκπαιδευτικής προσέγγισης ατόμων πριν την αφυπηρέτηση για ενεργοποίησή τους αργότερα στην αντιμετώπιση προβλημάτων, κυρίως μεταναστών. Θα ήταν χρήσιμο αν εντασσόταν στο πρόγραμμα αυτό και η Κύπρος με το κύμα μεταναστών που έχει δεχτεί.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δέχονται βροχή παραπόνων για καθυστέρηση στην εξέταση αιτήσεων, για πλημμελή στήριξη ανθρώπων που υποφέρουν. Υπάρχει απόλυτη κατανόηση ότι είναι δύσκολο έως αδύνατο να αντιμετωπιστεί ο φόρτος εργασίας με τις γνωστές συνθήκες, αλλά είναι ανάγκη να ενισχυθούν οι Υπηρεσίες, να γίνουν πιο ευέλικτες και αποτελεσματικές.

Επισημαίνεται η ανάγκη απλοποίησης των εντύπων και άλλων διευκολύνσεων για την ανανέωση άδειας οδήγησης σε ηλικιωμένους οδηγούς. Αλλά, πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστεί το θέμα της ασφάλισης. Η υπερτίμηση που επιβάλλεται είναι άδικη αν ο ασφαλιζόμενος είναι σε καλή φυσική κατάσταση και δεν έχει προκαλέσει τροχαίο δυστύχημα. Και θα «γερνούσε καλύτερα» κάποιος αν δεν ζούσε τον ηλικιακό ρατσισμό όποτε ηλικιωμένος εμπλακεί σε δυστύχημα. Ας κάνει κάποιος τον κόπο να καταγράψει τον αριθμό δυστυχημάτων κατά ηλικιακές ομάδες και θα δει πού υπάρχει το πρόβλημα.

Αίτημα της Επιτροπής είναι το κράτος να συνδράμει με καταβολή μέρους των ασφαλιστρών σε χαμηλοσυνταξιούχους και λήπτες του ΕΕΕ. Ας γίνει, αν χρειάζεται, πιο αυστηρή η ιατρική εξέταση, αλλά ας φροντίσει το κράτος να ενημερώνεται η τάξη των ηλικιωμένων για αλλαγές στη σηματοδότηση και νέες πρόνοιες της τροχαίας.

Ηλικιωμένοι πρόσφυγες θα είχαν «γεράσει αλλιώς» αν δεν αντιμετώπιζαν για χρόνια και χρόνια το πρόβλημα με την έλλειψη ανελκυστήρων και τη συντήρηση των προσφυγικών συνοικισμών. Σε άπειρες περιπτώσεις, συγγενείς ή γείτονες κατεβάζουν ή ανεβάζουν στα χέρια ηλικιωμένους. Λύθηκε μερικώς το πρόβλημα με κάποιους ανελκυστήρες που τοποθετήθηκαν, έγιναν έργα σε συνοικισμούς, αλλά χρειάζονται ακόμα άμεσες ενέργειες.

Αποτέλεσμα της απόφασης της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας για αναστολή λειτουργίας υποκαταστημάτων της στην ύπαιθρο ήταν η ταλαιπωρία ηλικιωμένων που δεν είχαν πρόσβαση πια για τις συναλλαγές τους. Η υπόσχεση για μικρά λεωφορεία ή κινητές τράπεζες που θα διευκόλυναν ηλικιωμένους δεν υλοποιήθηκε ή αναστάληκε. Θα μπορούσε, όσο μικρό και αν είναι το πρόβλημα να βρεθεί μια λύση.

Οξυγόνο στη ζωή των ηλικιωμένων είναι η ψυχαγωγία και η επικοινωνία. Τελευταία η κοινωνική κάρτα η οποία είχε συρρικνωθεί εδώ και χρόνια, εμπλουτίστηκε, όχι όμως σε ικανοποιητικό βαθμό, παρ' όλο που είχαμε σήμερα στις εφημερίδες την αναγγελία για τη δωρεάν διακίνηση των συνταξιούχων. Αίτημά μας να επεκταθεί σε δωρεάν διακίνηση και είσοδο σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, θεατρικές παραστάσεις, με ενίσχυση του κράτους ειδικά για τους χαμηλοσυνταξιούχους, τις πολύτεκνες οικογένειες, τις μονογονεϊκές και αυτές με χαμηλά εισοδήματα. Το όφελος θα είναι πολύπλευρο, αφού η κοινωνικοποίηση θα πρέπει να είναι ανάμεσα στους βασικούς στόχους ενός κράτους που προσφέρει ποιότητα ζωής.

Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων πέτυχε τα τελευταία 19 χρόνια με αγώνες, εθελοντική προσφορά αγάπης και χρόνου να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής ηλικιωμένων αλλά μαζί και εξαρτώμενων και συγγενών. Αντιμετωπίζει όμως ακόμα στα θεμέλιά του το ρήγμα που προκαλεί η μερικώς απασχόληση της λειτουργού. Κανένας θεσμός δεν θα μπορούσε να λειτουργεί αποτελεσματικά με δεκαπέντε ώρες τη βδομάδα απασχόληση του βασικού εργαλείου της και να αξιοποιεί δυνατότητες και εμπειρίες. Η ως τώρα δράση των Επιτροπών με την περιορισμένη παρουσία της λειτουργού καθιστά φανερή την ανάγκη πλήρους απασχόλησής της, αίτημα το οποίο συζητήθηκε επανειλημμένα με αρμόδιους χωρίς αποτέλεσμα, αλλά που θεώρησε λογικό σε πρόσφατη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας και ο Επίτροπος Εθελοντισμού.

Συμπερασματικά και σε συντομία η Επιτροπή καταθέτει τις ακόλουθες εισηγήσεις-αιτήματα:

- Να διευκολυνθούν χαμηλοσυνταξιούχοι να υποβάλουν αίτηση για την μικρή επιταγή, αφού εξασφαλίσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- Να τηρηθούν οι υποσχέσεις κρατικών αξιωματούχων για επαναφορά των δικαιωμάτων των συνταξιούχων στα προ της κρίσης επίπεδα.
- Να ψηφιστεί το συντομότερο το προτεινόμενο νομοσχέδιο για τη διαγραφή του ΦΠΑ για τους ηλικιωμένους που διαμένουν σε ιδιωτικές στέγες.
- Να επανέλθει η χορήγηση του πασχαλινού επιδόματος στους δικαιούχους, με βάση τα κριτήρια του 2012.

- Να μη λαμβάνονται υπόψη στο ακέραιο οι τόκοι στον υπολογισμό των εισοδημάτων, ούτε η χορηγία από τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών, κάτι που νομίζω ότι έχει μια πρόνοια τις τελευταίες μέρες.
- Να επιδιωχθεί η εξασφάλιση περαιτέρω εκπτώσεων για ηλικιωμένους συνταξιούχους από την Αρχή Ηλεκτρισμού και τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας.
- Να στηρίξει το κράτος την παραμονή ηλικιωμένων που χρειάζονται φροντίδα στα σπίτια τους, ώστε να νιώθουν, όσο είναι δυνατό, αυτοδύναμοι.
- Να επανεξεταστούν τα κριτήρια αξιολόγησης φροντίδας ηλικιωμένων.
- Να ενταθεί και επεκταθεί ο έλεγχος στις στέγες ηλικιωμένων, ώστε να διασφαλίζεται ποιότητα ζωής, ανθρώπινη μεταχείριση και φροντίδα, γιατί δυστυχώς έχουμε ακούσει άσχημα πράγματα να συμβαίνουν συχνά σε χώρους όπου ζουν ηλικιωμένοι.
- Ενθαρρυντική είναι η πρόσφατη παραχώρηση δικαιώματος διακοπών σε ξενοδοχεία για χαμηλοσυνταξιούχους.
- Να επιδιωχθεί έλεγχος και προώθηση προσβασιμότητας σε ξενοδοχεία και σε άλλους χώρους για ηλικιωμένους με προβλήματα και ανάπηρα άτομα, με κάθε δυνατό μέσο.
- Να παραχωρούνται πακέτα διακοπών σε Κύπριους συνταξιούχους όπως γίνεται και με ξένους.
- Να προωθηθεί το θέμα της εγκατάστασης ανελκυστήρων με δυνατότητα εξυπηρέτησης ατόμων σε αναπηρικά καροτσάκια σε όλα τα κυβερνητικά κτήρια.
- Να μελετηθεί η δυνατότητα συγκέντρωσης κυβερνητικών τμημάτων με παρεμφερείς υπηρεσίες στα ίδια κτήρια, ώστε να διευκολύνονται το κοινό και κυρίως οι ηλικιωμένοι.
- Να ενισχυθούν και διευρυνθούν σε οχήματα και δρομολόγια οι αστικές και αγροτικές συγκοινωνίες και να μελετηθεί η δυνατότητα επίβλεψης στην επιβίβαση και αποβίβαση ηλικιωμένων για αποφυγή ατυχημάτων.

Ως κατάληξη, και αφού σας ευχαριστήσω για την υπομονή, να τονίσω ότι η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων κατέγραψε με όση γινόταν συντομία προβλήματα που ταλαιπωρούν ανθρώπους που ανάλωσαν τη ζωή τους για να δουν οι ίδιοι και οι νεότεροι καλύτερες μέρες. Με όσο μερίδιο ευθύνης και αν υποτεθεί πως τους αναλογεί, ίσως όχι σε όλους, αλλά σε αρκετούς, για όσα έπληξαν τον τόπο, κάποια μέτρα με ευαισθητοποίηση του κράτους θα μπορούσαν να τους δώσουν τη δυνατότητα να πουν έστω και τώρα «γερνάω αλλιώς». Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: (ΣΚ. ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ την κ. Πρέκα. Να σας καλημερίσω όλους και εγώ και να πω ότι προεδρεύω της Συνόδου τώρα και εγώ ως μια από τους γηραιότερους της Βουλής των Αντιπροσώπων. Θα προχωρήσουμε τώρα στο έκτο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η έκθεση της

Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων με θέμα «Γερνάω Αλλιώς» στα θέματα που αφορούν την υγεία. Παρακαλώ την πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων την κ. Λυγία Φυσεντζίδου να καταθέσει την έκθεση.

ΟΜΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:**(Λ. ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ)**

«Γερνάω Αλλιώς». Δεκαεννέα χρόνια τώρα, οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας συγκεντρωνόμαστε στη Βουλή να αναφέρουμε τα προβλήματά μας, τις έγνοιες μας. Όμως αφυπνιστήκαμε κι εμείς οι ηλικιωμένοι και κοιτάζουμε την ανατολή της εξέλιξης της επιστήμης. «Γερνάω αλλιώς» λέμε και ψαχνόμαστε στις νέες μεθόδους, στο διαδίκτυο, στον κόσμο της εξέλιξης. Οι διάφορες ασθένειες που ταλανίζουν την τρίτη ηλικία, η απομάκρυνση της κοινωνικής συναλλαγής κ.λπ., η αντιμετώπιση της ζωής είναι διαφορετική. Τώρα εύκολα επικοινωνεί ο κάθε ένας από την μια άκρη του πλανήτη ως την άλλη, με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με την τηλεόραση, με το διαδίκτυο! Μίκρυναν οι αποστάσεις! Μιλάς μέσω του Skype και νιώθεις τον δικό σου που βρίσκεται στο άλλο ημισφαίριο, δίπλα σου και τόσα άλλα! Με τη μεταμόσχευση ζωτικών οργάνων μακραίνουν τη ζωή. Όμως οι ανάγκες επιβίωσης υπάρχουν, είναι μπροστά μας, είναι μέσα στο σπίτι μας. Το κράτος, όποιος κι αν είναι στο τιμόνι, έχει καθήκον και υποχρέωση να είναι δίπλα στα άτομα της τρίτης ηλικίας, σ' αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη, να μην κωφεύουν στην κραυγή απόγνωσης για τα προβλήματα που ταλανίζουν αυτή την ηλικία, αυτούς τους ανθρώπους που δούλεψαν σκληρά και με στερήσεις μια ζωή.

Πρώτιστο μέλημα, το σημαντικότερο, η υγεία. Χρόνια τώρα γίνονται μελέτες, ξοδεύονται εκατομμύρια για να γίνει επιτέλους ένα οργανωμένο, λειτουργικό σύστημα υγείας, το ΓΕΣΥ. Μετά από πολλές επαφές, συσκέψεις, αντιφάσεις, αναβολές κ.λπ., απεφασίσθη να εφαρμοστεί η αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων. Αναμένουμε και ελπίζουμε να μας αξιώσει ο Θεός να δούμε να εφαρμόζεται, ώστε να φθάσουμε και στο ΓΕΣΥ! Εδώ οφείλουμε τα εύσημα στον Υπουργό Υγείας, Δρ. Γιώργο Παμπορίδη που πραγματικά αγωνίστηκε και αγωνίζεται για πραγματοποίηση και εφαρμογή του ΓΕΣΥ και ελπίζουμε όλοι να κατανοήσουν την αναγκαιότητα αυτού του έργου και να δώσουν χείρα βοήθειας, ώστε ο λαός να έχει αυτό το αγαθό, και μέριμνα για την Υγεία.

ΑΙΤΗΜΑΤΑ:

1. Σοβαρή και υπεύθυνη αντιμετώπιση των λειτουργών υγείας προς τα ηλικιωμένα άτομα. (Σύμφωνα με την νομοθεσία «περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών του Νόμου του 2005.)
2. Σύντομη αντιμετώπιση του προβλήματος υγείας ηλικιωμένων. Να μειωθούν οι λίστες αναμονής.
3. Τα φάρμακα να παραχωρούνται από τα νοσηλευτήρια και να μην υποχρεώνονται οι ηλικιωμένοι να τα αγοράζουν από τα ιδιωτικά φαρμακεία σε βάρος του πενιχρού τους βιολαντίου.
4. Σύντομη μηχανογράφηση όλων των φακέλων σε όλα τα επαρχιακά Νοσηλευτήρια ώστε να εκλείψει η απώλεια των στοιχείων του κάθε ασθενούς για το ιατρικό του ιστορικό.
5. Πλήρης στελέχωση των Αγροτικών Ιατρικών Κέντρων, ως η υπόσχεση του Υπ. Υγείας.
6. Καθιέρωση της Κοινοτικής Νοσηλευτικής Ιατρικής Φροντίδας. Είναι πολύ σημαντική η επίσκεψη και η φροντίδα κατ' οίκον και πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα.
7. Να τοποθετηθούν καθίσματα και αριθμοί σε όλα τα νοσηλευτήρια στις εγγραφές και φαρμακείο, ώστε να μην ταλαιπωρούνται οι ασθενείς όρθιοι στις ουρές.
8. Αναγνώριση της Καρδιοπάθειας ως χρόνιας ασθένειας και από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας με κύριο στόχο το δικαίωμα άμεσης πρόσβασης σε καρδιολόγο χωρίς την ανάγκη παραπεμπτικού.
9. Η Επιτροπή προτείνει την πλήρη απασχόληση της λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, η οποία είναι αναγκαία και εκκρεμεί εδώ και χρόνια.

Εκ μέρους όλων ευχαριστώ την Προεδρεύουσα της Βουλής, τους Λειτουργούς της Βουλής και όλους όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση της Συνόδου.

ΠΡΟΕΔΡΕΟΥΣΑ: Ευχαριστώ την κ. Φυσεντζίδου. Στο σημείο αυτό τελειώνει το πρώτο μέρος των εργασιών της Βουλής των Γερόντων. Θα κάνουμε ένα σύντομο διάλειμμα περίπου είκοσι λεπτών και θα επανέλθουμε για τη συζήτηση και την έγκριση των εκθέσεων. Σας προσκαλώ όλους για ένα καφέ στο αίθριο της Βουλής, παρακαλώ.

(Ωρα Διακοπής: 11.20 π.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 11:55 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Συνεχίζουμε τις εργασίες της Συνόδου. Θα ήθελα, πριν αρχίσει, η συζήτηση να δώσω το λόγο στην κ. Ειρήνη Γιαννακού από μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών, για να κάνει μία παρέμβαση. Παρακαλώ, κυρία Γιαννακού.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: (ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ)

Έντιμη Προεδρεύουσα της Βουλής των Αντιπροσώπων, Έντιμε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, Έντιμοι βουλευτές της Βουλής των Αντιπροσώπων, Σεβαστοί βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, Κυρίες και κύριοι,

Εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών σας καλωσορίζω στη 19^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Το Υπουργείο Εσωτερικών δια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως έχει την ευθύνη του προγράμματος προσθήκης ανελκυστήρων σε υφιστάμενες πολυκατοικίες, σε κυβερνητικούς οικισμούς στέγασης εκτοπισθέντων παγκύπρια. Η υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος που αφορά 380 υφιστάμενες πολυκατοικίες παγκύπρια, προχωρεί, ανάλογα με τις διαθέσιμες πιστώσεις στους προϋπολογισμούς κάθε χρόνο και σύμφωνα με πίνακα προτεραιοτήτων, δηλαδή προηγούνται πολυκατοικίες στις οποίες διαμένουν ηλικιωμένα άτομα ή άτομα με ειδικές κινητικές ανάγκες.

Με βάση το πιο πάνω πρόγραμμα, έχουν τοποθετηθεί μέχρι σήμερα και βρίσκονται σε λειτουργία εκατό δέκα συνολικά ανελκυστήρες σε υφιστάμενες πολυκατοικίες κυβερνητικών οικισμών στη Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Επίσης στο παρόν στάδιο βρίσκεται σε εξέλιξη η εγκατάσταση ανελκυστήρων σε άλλες έξι πολυκατοικίες στο κυβερνητικό οικισμό Άγιος Ιωάννης στη Λάρνακα. Επίσης προγραμματίζεται η εγκατάσταση άλλων δεκαπέντε ανελκυστήρων σε υφιστάμενες πολυκατοικίες στον οικισμό Κόκκινες στη Λευκωσία και στον οικισμό Μακάριος ΙΙΙ στη Λεμεσό. Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι, για να μπορέσει το τμήμα να προχωρήσει στην υλοποίηση των έργων εγκατάστασης των ανελκυστήρων, θα πρέπει πρώτα να εξασφαλίζει την αμετάκλητη συγκατάθεση όλων των συνιδιοκτητών, καθότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου, οι ιδιοκτήτες των πολυκατοικιών είναι συνιδιοκτήτες στην κοινόχρηστη γη, μέρος της οποίας είναι και ο χώρος της ανέγερσης των ανελκυστήρων. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση που έστω και ένας συνιδιοκτήτης δε συγκατατίθεται στην ανέγερση ανελκυστήρα, το τμήμα, δυστυχώς, δεν μπορεί να προχωρήσει με την ανέγερση αυτή.

Περαιτέρω, το Τμήμα Πολεοδομίας προβαίνει σε εξέταση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά. Για παράδειγμα, εξετάζεται ανά περίπτωση η τοποθέτηση κυλιόμενου καθίσματος ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις η παραχώρηση άλλου διαμερίσματος στο δικαιούχο. Όσον αφορά στις νέες πολυκατοικίες που ανεγείρει το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σε κυβερνητικούς οικισμούς, αυτές ανεγείρονται με ανελκυστήρες. Έχουν συνολικά ανεγερθεί εξήντα τρεις πολυκατοικίες με ανελκυστήρα καινούργιες και στο παρόν στάδιο βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή πέντε νέων πολυκατοικιών στους κυβερνητικούς οικισμούς Στρόβολος ΙΙΙ και Άγιος Ελευθέριος στα Λατσία.

Πέραν την προσθήκης των ανελκυστήρων, στο παρόν στάδιο, βρίσκεται σε εξέλιξη και η κατασκευή ράμπων αναπήρων για άτομα με αναπηρία σε πενήντα υφιστάμενες πολυκατοικίες των κυβερνητικών οικισμών παγκύπρια, στις οποίες δεν έχουν κατασκευαστεί ράμπες. Τέλος, βρίσκονται σε εξέλιξη συμβόλαια συντήρησης και επιδιόρθωσης κτιρίων σε κυβερνητικούς οικισμούς, όπου αντιμετωπίζονται άμεσα τα θέματα που άπτονται της ασφάλειας και υγείας των προσφύγων. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ την κ. Γιαννακού. Δε θα συζητήσουμε το θέμα, αλλά ξέρετε ότι προεδρεύω και της επιτροπής Προσφύγων και κάποια θέματα θα μπορούσαν να συζητηθούν σε ξεχωριστή συνεδρία, πραγματικά. Θα ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας τώρα. Όπως έχει πει προηγουμένως ο Πρόεδρος της Βουλής, η διάρκεια των παρεμβάσεων να μην ξεπερνά το ενάμισι λεπτό και θα ξεκινήσω δίνοντας το λόγο για τη συζήτηση της έκθεσης που αφορά τα θέματα υγείας. Ο πρώτος ομιλητής είναι ο κ. Κώστας Χαϊλής από μέρους του ΕΣΣΕ Λάρνακας.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ: (Κ. ΧΑΪΛΗ)

Έχω να κάμω μία παρατήρηση σχετικά με κοινότητες στις οποίες πηγαίνει ιατρός κάθε δεκαπέντε μέρες με το γραφείο του, το φαρμακοποιό του και όλους που χρειάζονται για την επίσκεψη αυτή του γιατρού στην κοινότητα. Δυστυχώς, όμως, αρκετές φορές πηγαίνει ο γιατρός με τους υπόλοιπους, χωρίς φαρμακοποιό. Είναι τότε αναγκασμένοι οι ασθενείς να πηγαίνουν να παίρνουν τα φάρμακα που τους έγραψε ο γιατρός από τα κρατικά νοσοκομεία της πόλης τους ή από άλλα κρατικά κέντρα της περιοχής τους. Να μην ξεχνούμε ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ασθενών στις κοινότητες είναι συνταξιούχοι, ανήμποροι ή σε μεγάλη ηλικία.

Θα παρακαλούσα τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής, όπως προσέξει αυτό το θέμα με κατανόηση και παράκληση προς τους υπεύθυνους των Ιατρικών Υπηρεσιών να μην επαναληφθεί αυτό το φαινόμενο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ τον κ. Χαϊλή. Η κ. Κάτια Λουκά από μέρους της ΕΚΥΣΥ έχει το λόγο.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΚΥΣΥ: (Κ. ΛΟΥΚΑ)

Εγώ θα αναφερθώ για την κατ' οίκον φροντίδα των ηλικιωμένων μας. Είναι ένας κλάδος της κοινωνικής μέριμνας που συνεχώς αυξάνονται οι ανάγκες του και τα αρμόδια τμήματα αδυνατούν να ανταποκριθούν επαρκώς, λόγω έλλειψης προσωπικού.

Αναφέρομαι σε δύο περιπτώσεις που ενδιαφέρθηκα προσωπικά. Η μία ήταν στην οδό Τεμπών στη Λευκωσία, που γυναίκα είχε κάψει το πόδι της και έμεινε τρεις μήνες αβοήθητη, λόγω έλλειψης προσωπικού. Η άλλη περίπτωση ήταν μια γυναίκα χαμηλής νοημοσύνης, που ήταν τρεις μέρες λερωμένη στο κρεβάτι και δεν είχε ένα άτομο να την κοιτάξει. Την πήραμε στο ίδρυμα με ιδιωτικό αυτοκίνητο, γιατί το ιδιωτικό ασθενοφόρο ήθελε €80. Γι' αυτό το λόγο, υποστηρίζω και λέω ότι πρέπει να δώσουμε μεγάλη σημασία στην κατ' οίκον φροντίδα των ηλικιωμένων μας, είναι καθήκον μας να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους που τόσα πολλά πρόσφεραν στην κοινωνία μας και αυτή τη στιγμή μας έχουν ανάγκη. Ακόμα ένα σοβαρότατο πρόβλημα, τα νοσοκομεία μας έχουν γονατίσει. Παρ' όλες τις φιλότιμες προσπάθειες των γιατρών, δυστυχώς, οι μεγάλες λίστες αναμονής συνεχίζουν να υπάρχουν και κάποιοι ηλικιωμένοι μας φεύγουν από τη ζωή, διότι δεν μπορούν να περιμένουν χρόνια για μια εξέταση ή εγχείριση. Η κυβέρνηση, οφείλει να ενισχύσει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, για να μειωθούν, τουλάχιστον, τα προβλήματα μέχρι την εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ την κ. Λουκά. Κάποιες από τις παρατηρήσεις της αφορούν και την έκθεση για την κοινωνική πρόνοια, να μπορεί να βρεθεί μετά ο τρόπος, για να ενσωματωθούν. Ο κ. Γαβριήλ Γαβριηλίδης από μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ: (Γ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ)

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ θα σημειώσω την οπισθοδρόμηση την οποία έχουμε και η οποία είναι αισθητή, όσον αφορά βασικά προβλήματα των ηλικιωμένων. Για παράδειγμα, οι λίστες αναμονής, αντί να ελαττώνονται, μεγεθύνονται. Πάρτε τηλέφωνο, αν θέλετε, να σας πουν, για να δουν τα μάτια σας ή για οποιανδήποτε άλλη πάθηση, μετά από ενάμιση χρόνο, σήμερα.

Τα φάρμακα -και αυτό από προσωπική εμπειρία- δυστυχώς η κυβέρνηση τα αγοράζει με προσφορές και κοιτάζει τα πιο φθηνά, αλλά και τα πλέον αναποτελεσματικά, με αποτέλεσμα και οι ίδιοι οι γιατροί να σου λένε «κύριε, να τα αγοράσεις από το φαρμακείο, για να έχεις κάποιο αποτέλεσμα».

Δυστυχώς, εδώ διερωτούμαι πραγματικά, εάν χάνουμε τον καιρό μας ή «σύρνουμε αβγά στον τοίχο», φράση την οποία χρησιμοποίησα και στο παρελθόν, γιατί τίποτε απολύτως δε γίνεται, παρά μόνο καταπιανόμαστε με θεωρίες. Μέχρι τότε, όμως, λέμε στους ηλικιωμένους μας, συγγνώμη για τη φράση, μια κυπριακή παροιμία λέει: «Κάτσε γάρε

ψόφα, ώσπου να φκει τσαΐρη». Εδώ τίποτε απολύτως ειδικά για τους ηλικιωμένους δε γίνεται και τα χρόνια περνούν και πάντοτε αναμένουμε κάποια βελτίωση, την οποία δε βλέπουμε, δυστυχώς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κύριε Γαβριηλίδη. Η εισήγησή σας περιλαμβάνεται, όπως έχω πει και προηγουμένως, στην έκθεση για την κοινωνική πρόνοια. Στο τέλος θα εγκριθούν όλες οι εκθέσεις. Από μέρους του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης ο κ. Γεώργιος Λουκάς.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: (Γ. ΛΟΥΚΑ)

Μέχρι να λειτουργήσει το Γενικό Σχέδιο Υγείας και που κανένας δε γνωρίζει πότε θα γίνει αυτό, υπάρχουν μερικά προβλήματα υγείας, τα οποία θα πρέπει να επιλυθούν άμεσα, γιατί επηρεάζουν αρνητικά την υγεία των ασθενών και τη θεραπευτική αγωγή που τους παρέχεται.

Σήμερα, λόγω του αυξημένου αριθμού ασθενών που επισκέπτονται τα κρατικά νοσηλευτήρια, λόγω και της οικονομικής κρίσης, επιβάλλεται, όπως στελεχωθούν όλα τα νοσοκομεία με το απαραίτητο ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, ώστε να μπορούν να προσφέρουν στους ασθενείς την καλύτερη δυνατή φροντίδα.

Δεύτερον, συνταγογράφηση φαρμάκων που δεν υπάρχουν στα κρατικά νοσοκομεία. Οι γιατροί συνταγογραφούν συγκεκριμένα φάρμακα, τα οποία πρέπει να παίρνουν. Δυστυχώς, αυτά δεν τα έχει το νοσοκομείο. Καταφεύγουν στα ιδιωτικά νοσοκομεία, τους λένε οι γιατροί «πάρτε τη συνταγή και θα σας κάνουν έκπτωση 25%». Δεν κάνουν έκπτωση. Πρέπει να επιλυθεί το θέμα ως εξής: Πρέπει να συνομολογηθεί συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του ιδιωτικού τομέα, να παρουσιάζεται η συνταγή στο ιδιωτικό φαρμακείο, να δίνει το φάρμακο στον ασθενή και να το παρουσιάζει μετά στο Λογιστήριο ή στις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες να πληρώνεται. Μόνο έτσι λύνεται.

Την περασμένη εβδομάδα υπήρχε εδώ μία Σύνοδος της Παιδοβουλής και αποφασίστηκε, όπως καλούνται οι βουλευτές της Παιδοβουλής να συμμετέχουν σε διάφορα υπουργεία, κέντρα λήψης αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν. Εμάς γιατί δε μας καλούν; Το απαιτούμε και θα πρέπει και εμείς να έχουμε πρόσβαση. Σας λέω χαρακτηριστικά: Έχουμε μία Συντονιστική Συνδέσμου Συνταξιούχων, οκτώ σύνδεσμοι. Αριθμούμε πάνω από δώδεκα χιλιάδες μέλη. Στείλαμε τρεις επιστολές στον Υπουργό Οικονομικών, με ημερομηνίες 19 Σεπτεμβρίου 2012, 15 Νοεμβρίου 2013 και 1^η Αυγούστου 2017. Δεν έχουμε πάρει καμιά απάντηση. Γιατί αυτή η απαξίωση; Περιμένουν να πεθάνουμε;

Δεν το καταλαβαίνω. Χρειάζεται να έχουμε μία διαβούλευση μαζί τους, για να συζητήσουμε τα θέματα που μας αφορούν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κύριε Λουκά. Απλά ενημερωτικά να πω τη διαφορά της Κυπριακής Παιδοβουλής από τη Βουλή των Γερόντων. Αντιλαμβάνεστε ότι η Κυπριακή Παιδοβουλή εκπροσωπεί τα παιδιά από μηδέν μέχρι δεκαοχτώ χρονών, που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου και ούτε συμμετέχουν πουθενά, γι' αυτό διεκδικούσαν και διεκδικούν να λαμβάνονται υπόψη ή να συμμετέχουν σε συζητήσεις για θέματα που τα αφορούν, χωρίς βέβαια να θεωρώ ότι και εσείς δεν έχετε ρόλο και λόγο, για να συμμετέχετε σε επιτροπές και θεσμούς, που λαμβάνουν αποφάσεις που σας αφορούν. Θα περιοριστώ σε όσους έχουν δώσει παρατηρήσεις, σε όσους έχουν δηλώσει να μιλήσουν. Η κ. Πρέκα.

**ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ:
(Α. ΓΡΑΒΑΡΗ ΠΡΕΚΑ)**

Για το τελευταίο αυτό θέμα θα ήθελα να πω ότι θα μπορούσαμε πολύ πιο οργανωμένα να επιδιώξουμε συναντήσεις και να ζητήσουμε οπωσδήποτε πολύ περισσότερα πράγματα, αν είχαμε περισσότερες ώρες τη λειτουργό της Βουλής κοντά μας. Δεν μπορεί να πηγαίνει τρεις ώρες την ημέρα, μόνο με το που να αρχίσεις μια επαφή, δεν ξέρεις πότε θα σου απαντήσουν και αν θα τη βρουν εκεί και αν θα μπορέσει να γίνει η δουλειά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Έχει πραγματικά σχέση με τον ίδιο το ρόλο της Βουλής των Γερόντων πόσο αναγνωρίζεται και πόσο στηρίζεται, για να μπορεί να διεκδικεί εκ μέρους όλων των μελών της. Αυτές ήταν οι παρατηρήσεις και οι εισηγήσεις, σε σχέση με την έκθεση που αφορά τα θέματα υγείας. Θα τη θέσω για έγκριση, παρ' όλο που είπα και προηγουμένως ότι κάποιες από τις εισηγήσεις και παρατηρήσεις εμπίπτουν και στα θέματα της έκθεσης της Επιτροπής Πρόνοιας. Πόσοι τάσσονται υπέρ της έκθεσης της Επιτροπής Υγείας ως έχει;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Ομόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Η έκθεση της Επιτροπής Υγείας ψηφίζεται ομόφωνα. Συνεχίζουμε με τη συζήτηση της έκθεσης της Επιτροπής της Κοινωνικής Πρόνοιας και θα δώσω το λόγο στον κ. Στέλιο Χριστοδούλου, από μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ:

(ΣΤ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ)

Έχω πάρει ήδη αποσπάσματα από την ομιλία του κ. Συλλούρη και του κ. Ολύμπιου. Είπε ο κ. Συλλούρης «να μάθουμε να γερνάμε δημιουργικά» και ο κ. Ολύμπιος είπε «γερνάω καλά». Εγώ θέλω να αναφερθώ στα δύο αυτά θέματα. Το να μάθουμε να γερνούμε δημιουργικά, πιστεύω ότι χρειάζεται η πολιτεία ή το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να βρει τον τρόπο να διδάσκει στους ηλικιωμένους που βγαίνουν με σύνταξη πως μπορούν να γερνάνε καλά, πώς να περνούν δημιουργικά.

Ένα άλλο που θα ήθελα να πω είναι ότι κάποιες απασχολήσεις που μπορεί πάλι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, είναι η διδασκαλία ηλεκτρονικών υπολογιστών, που όσοι βρισκόμαστε σε μεγάλη ηλικία δεν είμαστε εξοικειωμένοι με αυτά τα πράγματα είναι η δημιουργία περιφερειακών ή κοινοτικών γυμναστηρίων, γιατί ξέρω ότι σε ευρωπαϊκές χώρες οι δήμοι προσφέρουν αυτή την υπηρεσία στους ηλικιωμένους, ώστε να γυμνάζονται, τα οποία τους δίνουν μακροζωία, ευεξία και οι άνθρωποι νοιώθουν εντελώς διαφορετικά, όταν γυμνάζονται και δεν παραμένουν στο σπίτι κλεισμένοι, χωρίς να κάνουν τίποτε.

Αυτά ήταν βασικά τα δύο θέματα και θα έλεγα, εάν υπάρχουν ευρωπαϊκά κονδύλια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν γι' αυτούς τους σκοπούς, οι διάφοροι φορείς να μεριμνήσουν, ώστε να εξασφαλιστούν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κύριε Χριστοδούλου. Ο κ. Αντώνης Δημητριάδης εκ μέρους της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ)

Βλέποντας και συζητώντας και πάλι σήμερα τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία, παρατηρούμε μετά λύπης μας ότι πλείστα θέματα επαναλαμβάνονται. Μερική απασχόληση της Λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, κάτι το οποίο συζητήσαμε θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο, διότι χωρίς τη λειτουργό με πλήρες ωράριο η Βουλή των Γερόντων δεν μπορεί να λειτουργήσει. Οι παρατηρήσεις των Λειτουργών του Υπουργείου Εργασίας ότι η πλήρης απασχόληση της Λειτουργού δεν είναι αναγκαία, δεν ευσταθεί και είναι λανθασμένη, αλλά είναι και άδικη.

Πολλαπλά προβλήματα πλήττουν κυρίως την τρίτη ηλικία. Τραπεζτικές εγγυήσεις για δέκα χρόνια είναι απαράδεκτο και οικονομικά ασύμφορο. Η τράπεζα χρεώνει περίπου €160 τραπεζικά δικαιώματα. Η παράνομη διαφυγή των οικιακών βοηθών στα κατεχόμενα

δημιουργεί μια απαράδεκτη κατάσταση, γιατί με μια εγγυητική των δέκα χρόνων δεν είναι δυνατή η ακύρωσή της και η αποδέσμευση των λεφτών. Οι ηλικιωμένοι αναγκάζονται να εκδώσουν νέα εγγυητική για αντικατάσταση της βοηθού, που οι ηλικιωμένοι για λόγους επιβίωσης τη θεωρούν απαραίτητη. Πού θα βρουν αυτά τα λεφτά;

Φυσικά, εκτός της εγγυητικής υπάρχουν και άλλα προβλήματα τα οποία καταθέσαμε στο αρμόδιο υπουργείο. Η ασφάλιση των συνταξιούχων. Το θέμα το συζητήσαμε, νομίζω ότι δε χρειάζεται περαιτέρω συζήτηση. Σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία είναι η κακομεταχείριση και η εκμετάλλευση των ηλικιωμένων, ένα χρόνιο πρόβλημα και νομίζω ότι κάτι πρέπει να κάνουμε προς το σκοπό τούτο. Να ψηφιστεί σύντομα το νομοσχέδιο για τη διαγραφή του ΦΠΑ στις ιδιωτικές στέγες, κάτι το οποίο χρωστούμε και στους ηλικιωμένους που μένουν σε ιδιωτικές.

Όλα αυτά είναι καλό και θα υποβάλλουμε τα αιτήματα για μια βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, αλλά παράλληλα να εκτιμάται και η προσφορά της κυβέρνησης προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού στοχευμένα και να μη μηδενίζουμε την προσφορά. Σημειώνεται ότι η στόχευση των κοινωνικών παροχών ήταν ένα πάγιο αίτημα όλων των πολιτικών δυνάμεων, αλλά μόνο η παρούσα κυβέρνηση το πέτυχε με τη δημιουργία του μητρώου των δικαιωμάτων των κοινωνικών παροχών.

Η ειδική χορηγία συνεχίζεται να καταβάλλεται στους χαμηλοσυνταξιούχους στοχευμένα και συνέπεια αυτής της στόχευσης η χορηγία αυτή αυξήθηκε από την 1^η Ιανουαρίου 2016. Οι συντάξεις δεν έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο μειωθεί, αντίθετα διατηρούν την αγοραστική τους αξία, παρ' όλο που τα έσοδα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων μειώθηκαν, διαρκούσης της κρίσεως οι συντάξεις παραμένουν στα ίδια επίπεδα.

Το άρθρο 39 του Νόμου για το ΕΕΕ τροποποιήθηκε και δίδει τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση και όσοι δεν είχαν κάμει έγκαιρα, νοούμενου φυσικά ότι θα μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη έγκαιρη υποβολή της αιτήσεως, γι' αυτό ας κάμουν τις αιτήσεις τους. Ελεύθερη διακίνηση στα λεωφορεία. Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι οι αρχές μέσω των Υπηρεσιών Κοινωνικής Πρόνοιας άρχισαν να στέλλουν ειδικές κάρτες για λήπτες της μικρής επιταγής για μια ελεύθερη μετακίνηση για τα δημόσια λεωφορεία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ. Δεν έχω δικαίωμα να σχολιάζω, αλλά το θέμα με το δικαίωμα σε υποβολή αίτησης για το ΕΕΕ στους συνταξιούχους δεν έχει ρυθμιστεί και γι' αυτό αρκετοί είναι έξω. Το λόγο τώρα έχει ο κ. Σταύρος Κασούμης από μέρους του ΕΣΣΕ Λάρνακας.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ: (ΣΤ. ΚΑΣΟΥΜΗΣ)

Κυρία Πρόεδρε, Κύριοι Συνάδελφοι Βουλευτές, Θέλω να σημειώσω την απουσία του κ. Ασσιώτη από μέρους του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Είπε μας τα δικά του και έφυγε για να μην ακούσει τα δικά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Όχι. Να πω ότι είναι εδώ εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, των διαφόρων τμημάτων και ελπίζω ότι θα σημειώσουν αυτά που λέτε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ: Θέματα που θέλω να σχολιάσω λίγο διότι με την έκθεση όπως παρουσιάστηκε συμφωνώ απόλυτα, είναι το θέμα που προκύπτει με την εφαρμογή του ενιαίου εγγυημένου εισοδήματος. Ένας αριθμός γύρω στις 25 000 άνθρωποι δεν έχουν το δικαίωμα αυτή τη στιγμή να γεράσουν αλλιώς γιατί το αμάρτημα τους είναι ότι ή δεν κατανόησαν τη νομοθεσία του 2014 ή δεν ενημερώθηκαν ή για οποιουσδήποτε άλλους γενικούς ή ειδικούς λόγους δεν υπέβαλαν την αίτησή τους. Και επειδή παρήλθαν οι ημερομηνίες που το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έθεσε για να υποβάλουν αιτήσεις, εδώ και τρία χρόνια το υπουργείο αρνείται να δώσει το δικαίωμα σε αυτούς τους ανθρώπους να υποβάλουν αίτηση και να τους ελέγξει με την πιο αυστηρή κατάσταση που δικαιούται στη βάση του 2014 διότι ακούεται έτσι ψηλαφητά το επιχείρημα ότι αποξένωσαν στοιχεία. Γι' αυτό να τους εξετάσει με τα γεγονότα του 2014. Αυτοί οι άνθρωποι είναι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν μπορεί το κράτος να τους τιμωρεί με αυτό τον τρόπο γιατί δεν πειθαρχήσαν σε κάποιες ημερομηνίες που το ίδιο έθεσε. Ενώ όλοι οι άλλοι περιλαμβανομένου και οι αλλοδαποί και οι ευρύτεροι Ευρωπαίοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις δικαιούνται οποιαδήποτε στιγμή να υποβάλουν αίτηση, αυτοί οι άνθρωποι καταδικάστηκαν εκεί για να παραμείνουν με αποτέλεσμα να χάσουν τη μικρή επιταγή και να μην μπορούν να γεράσουν αλλιώς όπως είναι και το σύνθημά μας και παραμένουν να γεράσουν με τις συνθήκες της παλιάς εποχής.

Το δεύτερο, θέλω να επισημάνω τα καρτέλ που σχηματίστηκαν με τις ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες ασφαλιστικές εταιρείες άμα τους δώσετε γύρο θα σας δώσουν τα ίδια πράγματα όλοι. Από τα εβδομήντα πέντε χρόνια του συνταξιούχου και άνω, ενώ αποδεδειγμένα είναι η ομάδα των οδηγών που έχει τα μικρότερα δυστυχήματα στην κοινωνία των πολιτών μέσα στην οποία ζούμε, τιμωρείται με τόσο απάνθρωπο τρόπο αυξάνοντας τα ασφάλιστρα των οχημάτων τους, όσοι δικαιούνται με βάση πιστοποιητικό του γιατρού να οδηγούν κατά €100, €150, €200 περίπου για τον καθένα. Αυτά είναι ένα

καρτέλ που απομυζεί από τα αμυδρά εισοδήματα που οι συνταξιούχοι παίρνουν και το κράτος έχει υποχρέωση να βρει τρόπους να παρέμβει για να αντιμετωπιστεί αυτή η αδικία και να ξηλώσουμε αυτή τη λαιμητόμο που σφάζει τους ηλικιωμένους σ' αυτή την κατάσταση. Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κύριε Κασούμη. Ο κ. Ανδρέας Γρηγορίου από μέρους της ΠΑΣΥΔΥ και υπενθυμίζω αν υπάρχουν θέματα τα οποία έχουν καλυφθεί να μην επαναλαμβάνονται.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΛΑΔΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑΣΥΔΥ: (Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε, με έχει καλύψει η εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ πολύ. Η κ. Μαρία Μότη εκ μέρους του ΕΣΣΕ Λεμεσού.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ: (Μ. ΜΟΤΗ)

Γερνάω αλλιώς, σημαίνει ότι ζω αξιοπρεπώς και αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα για ηλικιωμένα άτομα μη εκτοπισθέντα που δεν καλύπτουν ίσως οι νομοθεσίες μας για θέματα στέγασης. Διερωτώμαι αν υπάρχει οποιοδήποτε πρόγραμμα για στεγαστικά θέματα ηλικιωμένων ατόμων τα οποία πολλές φορές εκδιώκονται και από τα ίδια τα παιδιά τους, μένουν στους δρόμους, δεν θέλουν να πάνε σε ίδρυμα ή οπουδήποτε αλλού. Η εισήγησή μου είναι όπως γίνει πρόγραμμα για μικρές στεγαστικές μονάδες για μονήρη ή ηλικιωμένα άτομα που να μπορούν να ζουν όταν δεν έχουν δική τους κατοικία· ένα πολύ σοβαρό θέμα.

Το άλλο που θέλω να θίξω είναι ότι με τη συνεχή αύξηση των ενοικίων, την ανοδική αύξηση των ενοικίων ειδικά στις επαρχίες Λεμεσού-Λευκωσίας είναι αδύνατο το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα που παρέχεται σε άτομα να βοηθήσει αυτά τα άτομα να ζουν αξιοπρεπώς. Δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους πληρώνοντας το ενοίκιο.

Και το τελευταίο είναι με την κάρτα διακίνησης η οποία είχε γίνει μόνο για χαμηλοσυνταξιούχα άτομα που παίρνουν τη μικρή επιταγή. Μήπως οι υπόλοιποι συνταξιούχοι των €600 ή των €700 δεν δικαιούνται ελεύθερη διακίνηση; Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κ. Μαρία Μότη. Ο κ. Γεώργιος Λουκά από μέρους της ΣΣΕΔΕ.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: (Γ. ΛΟΥΚΑ)

Θέλω να αναφερθώ στη μείωση των συντάξεων και στις φορολογίες που έχουν επιβληθεί αμέσως μετά την οικονομική κρίση. Η κυβέρνηση δεν περνά μέρα που να μη διακηρύσσει ότι η οικονομία έχει ανακάμψει. Η ανεργία έχει χαλιναγωγηθεί. Η κυβέρνηση έχει ανοίξει χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, έχει δώσει προσαυξήσεις, έχουν δοθεί οι προαγωγές για τους εργαζόμενους και έχει δώσει και κάποια ψίχουλα για τους χαμηλοσυνταξιούχους. Η μάζα όμως των συνταξιούχων του δημόσιου και ημικρατικού τομέα δεν έχει ωφεληθεί τίποτε. Αυτοί εξαιρούνται. Δεν έχουμε νιώσει εμείς καμιά ανακούφιση. Εκείνο που θέλουμε είναι: Το μόνο πράγμα που πήραμε είναι η μείωση της έκτακτης εισφοράς γύρω στα €15 το μήνα και η μείωση της φορολογίας στην ακίνητη περιουσία. Όλα τα άλλα εξακολουθούν να επιβαρύνουν τη σύνταξή μας. Η κυβέρνηση εξακολουθεί να αποκόπτει ένα 15% από τις συντάξεις μας το οποίο, αντιλαμβάνεστε ότι είναι πολύ σημαντικό ποσό για το βιοτικό επίπεδο των συνταξιούχων οι οποίοι έχουν πολλές ανάγκες, βοηθούν τα παιδιά τους, έχουν οικιακές βοηθούς κ.λπ., αυξημένα κόστα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κ.λπ.

Εμείς θέλουμε εδώ και τώρα η κυβέρνηση να σταματήσει τη μείωση των συντάξεων και τη μείωση των μισθών των εργαζομένων. Αυτό πρέπει να γίνει άμεσα αφού όλα κατά την κυβέρνηση ευημερούν, δεν μπορεί να είμαστε στις φορολογίες. Και οι φορολογίες να καταργηθούν που έχουν θεσπιστεί το 2013. Μόνο έτσι θα αισθανθεί ο κόσμος ότι ναι, έχουν βελτιωθεί τα πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ πολύ. Η κ. Κάτια Λουκά από μέρους της ΕΚΥΣΥ Καϊμακλίου. Έχετε καλυφθεί, αντιλαμβάνομαι από την πρώτη σας παρέμβαση. Ο κ. Σοφοκλής Κωνσταντίνου από μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: (Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Κατ' αρχάς θέλω να συγχαρώ την επιτροπή η οποία συνέταξε την έκθεση στην οποία περιλαμβάνονται πράγματι όσα μπορεί να σκεφτεί ή όσα απασχολούν τους ηλικιωμένους στην Κύπρο. Για να μην γίνονται όμως συντεχνιακά αιτήματα τα οποία να διαιωνίζονται προτείνω όπως διαχωριστούν σε ομάδες και κατανεμηθούν στα διάφορα υπουργεία. Υπάρχουν πάρα πολλά αιτήματα τα οποία δεν έχουν οικονομική επιβάρυνση και θα μπορούν να γίνουν πολύ εύκολα αποδεκτά. Έτσι ενώ τα τρία υπουργεία, ας πούμε, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Υγείας και

Υπουργείο Εσωτερικών έχουν τοποθετηθεί σε πολλά θέματα τα οποία έλυσαν είτε θα λύσουν, εάν πάμε, ας πούμε στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και ζητήσουμε να μπουν κεφάλαια στα αναγνωστικά για το σεβασμό στα γηρατειά, και άλλα θέματα πολλά της εκπαίδευσης. Στο Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων να συζητήσουμε για τους δρόμους, τα πεζοδρόμια κ.λπ. αλλά να πούμε και για τα λεωφορεία ότι να μπουν στα λεωφορεία ταμπέλες οι οποίες να λένε αυτό που λένε στην Αθήνα στα λεωφορεία για 100 χρόνια, “Η ορθοστασία για τους νέους άσκηση, για τους ηλικιωμένους τιμωρία”.

Διαφοροποιήθηκε η κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε και στέλνουμε κάποια μηνύματα. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για την ασφάλεια των ηλικιωμένων κ.λπ. Στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού υπάρχουν πάρα πολλά θέματα που αφορούν τον Κύπριο καταναλωτή τα οποία μπορεί να σκορπίζονται σε διάφορα άλλα αλλά μπορούν να κατατεθούν και ως συγκεκριμένα αιτήματα/προβλήματα.

Για παράδειγμα, εκείνο που αναφέρθηκε πριν λίγο για τις επιβαρύνσεις των τραπεζών. Οι τράπεζες κάνουν, σύμφωνα με την καταγραφή του συνδέσμου μας 150 επιβαρύνσεις σε διάφορα θέματα. Δεν μπορείς να κάμεις τίποτε στην τράπεζα χωρίς να σε χρεώσει. Οι περισσότερες είναι και άδικες και υπερβολικές. Γιατί να μην αρχίσει ένα αίτημα και από τη δική μας πλευρά. Στο κάτω κάτω τα περισσότερα λεφτά είναι στην τρίτη ηλικία στην Κύπρο και στο εμπόριο. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσουμε να μεταφέρουμε και να προωθήσουμε τα διάφορα αιτήματά μας αλλά και να μεταφέρουμε την αποκτηθείσα πείρα την οποία έχουμε διότι αν επιλεγούν από την ομάδα αυτή -τη δική μας- άτομα τα οποία έχουν αφυπηρετήσει από κάποιες υπηρεσίες τις οποίες έχουν εξυπηρετήσει για τριάντα-σαράντα χρόνια, μπορούν να επιλυθούν με τις εισηγήσεις τους λόγω της πείρας που έχουν. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντίνου. Το λόγο έχει ο κ. Γεώργιος Μεσημέρτζης.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ “ΠΕΡΙΚΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ”:

(Γ. ΜΕΣΗΜΕΡΤΖΗ)

Είμαι αντιπρόεδρος του Σωματείου “Περικλής Δημητρίου”, παλιός πρωταθλητής Ελλάδος και με μεγάλη αισιοδοξία. Εγώ μόνο ευχαριστίες θα πω, δεν θα πω παράπονα διότι στην ψυχολογική μου σύνθεση δεν είναι η μιζέρια. Ευχαριστώ το Θεό που ζω στην Κύπρο, στον ευλογημένο αυτό τόπο. Σας μιλάω ειλικρινά ότι γερνάω με μεγάλη αξιοπρέπεια.

Επίσης ευχαριστώ το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που είναι κοντά μας. Ευχαριστώ το Υπουργείο Υγείας που λύνει άμεσα τα προβλήματά μας διότι άμα έχετε ζήσει χειρότερες περιπτώσεις, αυτά που λύνει το Υπουργείο Υγείας εδώ στην Κύπρο είναι πραγματικά θησαυρός.

Επίσης ευγνωμονώ την κυβέρνηση η οποία είναι πραγματικά μία κυβέρνηση πρόνοιας. Ευχαριστώ επίσης τους βουλευτές που αφουγκράζονται τα προβλήματα και προσπαθούν να τα λύσουν άμεσα. Επίσης τους κοινωνικούς λειτουργούς οι οποίοι πραγματικά προσφέρουν έργο στον εργαζόμενο και στην τρίτη ηλικία και επίσης ευχαριστώ το Θεό που ζω και γερνάω στην όμορφη Κύπρο μας με αξιοπρέπεια. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ τον κ. Μεσημερτζή. Ο τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Χαράλαμπος Κωνσταντίνου από μέρος της ΕΚΥΣΥ.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΚΥΣΥ: (Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, ένα από τα πιο μεγάλα προβλήματα που ταλανίζουν μεγάλο αριθμό ατόμων της τρίτης ηλικίας είναι και το γνωστό πρόβλημα που προέκυψε στη μείωση του βιοτικού επιπέδου των συνταξιούχων που φτάνει το 30% λόγω της αποκοπής της συμπληρωματικής επιταγής που παραχωρείτο στους χαμηλοσυνταξιούχους και άλλων αυθαίρετων αποφάσεων που πήρε η κυβέρνηση. Αυτά τα άδικο μέτρα έχουν επηρεάσει πέραν των 30 000 συνταξιούχων. Απέκοψε η παρούσα κυβέρνηση επιδόματα όπως το πασχαλινό επίδομα. Έχει θέσει επιμελώς τέτοια κριτήρια για την παραχώρησή του που ελάχιστοι τα πληρούν. Κατάργησε τη δωρεάν μεταφορά, τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και άλλα δικαιώματα.

Η κυβέρνηση έχει αποστερήσει από τις χιλιάδες των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας πέραν των €100 εκατομμύρια το χρόνο. Την ίδια στιγμή διαβάζουμε στον τύπο ότι χιλιάδες εκατομμυριούχοι φοροδιαφεύγουν καταθέτοντας τα χρήματά τους στο εξωτερικό. Αντί το κράτος να κυνηγά τους φοροφυγάδες, βρίσκει εύκολη λύση τη στέρξη από τους συνταξιούχους, τις ειδικές χορηγίες και τα άλλα ωφελήματα. Αυτό είναι μεγάλη αδικία.

Ως Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων ζητούμε τροποποίηση της νομοθεσίας έτσι που να δικαιούνται οι χαμηλοσυνταξιούχοι να υποβάλουν αίτηση και όσοι πληρούν τα κριτήρια να επανακτήσουν την ειδική χορηγία, τη μικρή επιταγή. Ειλικρινά είναι πρωτάκουστο, να τίθεται προθεσμία για υποβολή αίτησης όταν μάλιστα ο Γενικός Ελεγκτής επιμένει ότι οι λειτουργοί του κράτους δεν κατανόησαν τη νομοθεσία και τις περίπλοκες διαδικασίες. Πώς αναμένουν από τους υπερέλικες να κατανοήσουν και να υποβάλουν αίτηση στα ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα που έβαλαν;

Να τροποποιηθεί επίσης το σχέδιο ειδικής χορηγίας για τους χαμηλοσυνταξιούχους με εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας και να μην υπολογίζονται στα εισοδήματά τους όλοι οι τόκοι, καθώς και τα κάποια εισοδήματα από τον ΚΟΑΠ γιατί στην ουσία αυτά είναι αποζημίωση για έργα και έξοδα που έκαναν στα χωράφια τους.

Άλλο ζήτημα που θεωρούμε ότι πρέπει να τύχει συζήτησης και επανεξέτασης με στόχο τη βελτίωσή του είναι τα κριτήρια αξιολόγησης που εφάρμοσε αυθαίρετα η κυβέρνηση για τα άτομα που χρειάζονται φροντίδα γιατί πολλά άτομα έχουν επηρεαστεί αρνητικά και κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς φροντίδα με κίνδυνο την υγεία και τη ζωή τους.

Στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της εξυπηρέτησης των ηλικιωμένων ζητούμε να ληφθούν άμεσα μέτρα για αποφυγή της ταλαιπωρίας που υφίστανται λόγω της μείωσης των γιατρών και να αφαιρεθεί το χαράτσι για επίσκεψη σε αναλύσεις και φάρμακα μέχρι την εφαρμογή του ΓΕΣΥ.

Πρόσφατα έχουν εξαγγελθεί κάποια μέτρα τα οποία θεωρούμε ως στάχτη στα μάτια του κόσμου αφού μόνο ένα πολύ μικρό αριθμό καλύπτει λόγω κριτηρίων. Δεν είναι δίκαιο να μας τα παίρνουν με το τσουβάλι και να μας τα επιτρέπουν με το σταγονόμετρο. Λίγος σεβασμός για τα γηρατειά δεν βλάπτει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ. Δεν διέκοψα κανένα. Δεν θα μπορούμε στη συζήτηση, δεν θα σχολιάσω.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(Μ. ΚΥΡΑΤΖΙΗ)

Απλώς μια μικρή τοποθέτηση, κυρία Πρόεδρε, αν επιτρέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Δεν θα σχολιάσω. Έχουν μιλήσει εκ μέρους του υπουργείου. Δεν ξέρω από πού να πάρετε το λόγο, σε ποιο σημείο. Θα το επιτρέψω.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(Μ. ΚΥΡΑΤΖΙΗ)

Μπορώ από τη θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Εάν απαντήσετε θα ανοίξει η συζήτηση και δεν θα τελειώσουμε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(Μ. ΚΥΡΑΤΖΙΗ)

Δεν είμαστε εξοικειωμένοι τόσο πολύ με τις διαδικασίες, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Είναι κατ' εξαίρεση αυτό.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: (Μ. ΚΥΡΑΤΖΙΗ)

Απλώς ένα πολύ μικρό σχόλιο θα κάνω, ότι, σαν Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είμαστε εδώ. Έχουμε καταγράψει τα πάντα ό,τι έχετε πει. Ό,τι έχει πει ο κ. Κασούμης, ό,τι έχει πει ο κ. Σοφοκλής, ό,τι έχει πει η κ. Πρέκα, ό,τι έχει πει η κ. Λουκά, ο κ. Δημητριάδης. Οι προσπάθειες που γίνονται είναι στα επιμέρους ζητήματα να γίνουν ακόμα σημαντικότερες βελτιώσεις, πιο στοχευμένες για τον καθένα από εσάς.

Μια μόνο τελευταία μικρή παράκληση. Όποιος έχει ζητήματα όπως αυτά που ανέφερε η κ. Λουκά, τα οποία αφορούν περιπτώσεις οι οποίοι διαβιούν σε συγκεκριμένες συνθήκες οι οποίες είναι ιδιαίτερα δύσκολες, παρακαλώ άμεσα, είναι υποχρέωσή μας σαν πολίτης ο καθένας, να επικοινωνείτε μαζί μας άμεσα για να μπορούμε να δώσουμε βοήθεια στους ανθρώπους που χρειάζονται, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ευχαριστώ πολύ και καλή συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ευχαριστώ κ. Κυρατζιή αλλά να κάμετε τηλεφωνική γραμμή τότε γιατί θα είναι γραμμή τα τηλεφωνήματα. Για να ολοκληρώσουμε την έκθεση... έχουν γίνει αρκετές εισηγήσεις, κάποιες ήδη περιλαμβάνονται στις θέσεις, η πλειοψηφία των εισηγήσεων. Θεωρώ ότι δεν μπορώ αυτή τη στιγμή να περιλάβουμε ή να θέσω υπό την έγκριση συγκεκριμένες εισηγήσεις. Θα θέσω ολόκληρη την έκθεση υπό έγκριση και εκείνος που νιώθει ότι δεν τον καλύπτει ή δεν είναι ικανοποιημένος να τοποθετηθεί με την ψήφο του. Αυτές είναι οι διαδικασίες στη Βουλή. Πόσοι τάσσονται υπέρ της έκθεσης; Εξ όσων βλέπω είναι ομόφωνη. Υπάρχει κάποιος που είναι εναντίον; Κάποιος που απέχει; Όχι. Είναι ομόφωνη και αυτή η έκθεση. Κοιτάξετε, θέλετε να συμφωνούμε παντού; Δεν είναι δυνατόν αντιλαμβάνεστε. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και δε σημαίνει ότι όταν δεν συμφωνούμε σημαίνει ότι είναι κακό για τον κόσμο.

(Κτυπά τη σφύρα)

Επομένως η έκθεση εγκρίνεται ομόφωνα. Θα ήθελα να συγχαρώ τις δύο επιτροπές για τη δουλειά που έχουν κάμει, για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν καταθέσει ενώπιον της Βουλής. Συγχαίρω επίσης τα μέλη της Βουλής των Γερόντων τόσο για την αθρόα παρουσία τους αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή τους και για τις σοφές και μεστές παρεμβάσεις τους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου.

Τα αιτήματα και οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις, και θα έλεγα και όσα έχουν ακουστεί στη συνέχεια, έχουν αρκούντως δικαιολογηθεί από τους βουλευτές και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης και προσοχής από όλους τους αρμοδίους φορείς και είναι με χαρά που είχαμε στη σύνοδο αυτή σχεδόν όλους τους φορείς, μέχρι το τέλος της συνεδρίας μας και που θεωρώ ότι θα μεταφέρουν τα διάφορα αιτήματα με στόχο την υλοποίησή τους.

Τονίζω ξανά την πρόθεση της Βουλής να συνδράμει στις προσπάθειές σας και να συμβάλει στη δημιουργία κουλτούρας αλληλοσεβασμού και αναγνώρισης της προσφοράς σας. Πρόθεσή μας είναι να είμαστε δίπλα σας στην προσπάθεια για το ξεπέρασμα τυχόν δυσκολιών, στο μέτρο του δυνατού.

Παράλληλα, σας ενημερώνουμε ότι τα αποστενογραφημένα πρακτικά της σημερινής συνεδρίας θα αποσταλούν στην εκτελεστική εξουσία με την παράκληση να τύχουν της δέουσας μελέτης και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για υλοποίησή τους, όπου είναι εφικτό. Επίσης, οι δύο εκθέσεις που έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, έτσι ώστε μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να μελετήσουν τα θέματα που εγείρονται και να προχωρήσουν στις αναγκαίες εισηγήσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης των προβλημάτων. Με τον τρόπο αυτό στοχεύουμε να συνδράμουμε ώστε να εξασφαλίσουμε στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας ενεργότερο ρόλο και καλύτερη συμμετοχικότητα.

Συγχαίρω το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια και άψογη οργάνωση της 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός ετήσιου θεσμού που έχει καθιερωθεί και δίνει την ευκαιρία ενός γόνιμου και δημιουργικού διαλόγου και ενός βήματος για ανταλλαγή ιδεών που χρόνο με το χρόνο γίνεται όλο και καλύτερος.

Επίσης ο καταξιωμένος αυτός θεσμός δίνει τη δυνατότητα στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας να προβάλλουν οι ίδιοι τους προβληματισμούς τους, να θέτουν τα προβλήματα και να εισηγούνται τρόπους επίλυσής τους. Με τον τρόπο αυτό καθίστανται ενεργοί πολίτες, νιώθουν χρήσιμοι, ανεξάρτητοι και υγιείς και καθιερώνεται η κοινωνία των πολιτών στην πράξη.

Παράλληλα οι παρεμβάσεις σας θα δώσουν το έναυσμα εκτενέστερης μελέτης από όλους τους αρμόδιους φορείς των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η τρίτη ηλικία και που είναι ιδιαίτερα πιεστικά. Συγχαίρω επίσης το προσωπικό της Βουλής που συνέδραμε στην όλη προσπάθεια.

Εδώ φθάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Ήταν ιδιαίτερη η χαρά μου που προήδρευσα των εργασιών της Συνόδου σας, γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να ακούσω ακόμα μια φορά γιατί δεν είναι η πρώτη φορά που ακούμε και που και εμείς διαπιστώνουμε και εντοπίζουμε όσα και εσείς έχετε αναφέρει αλλά και πολλά άλλα, έτσι που να συμβάλλουμε ως Βουλή των Αντιπροσώπων πιο αποτελεσματικά.

Πριν κλείσουμε να βάλουμε το τελευταίο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η έγκριση των κανονισμών λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων και στην ουσία, εξ όσων έχω ενημερωθεί, έχει ολοκληρωθεί η συζήτησή τους και σήμερα θα προχωρήσουμε στην επικύρωση των κανονισμών λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων.

Θα ήθελα να ρωτήσω αν υπάρχει κάποιος που νιώθει έντονα σε σχέση με τους κανονισμούς λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων. Αν δεν υπάρχει ένσταση, θεωρώ ότι επικυρώνουμε.

ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ: (Α. ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ)

Πού είναι οι κανονισμοί, κυρία Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Οι κανονισμοί λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων είχαν κυκλοφορήσει και είχαν συζητηθεί στα διάφορα σώματα, αντιλαμβάνομαι και σε διάφορες άλλες συναντήσεις που είχαν προηγηθεί. Είχαν εγκριθεί μάλιστα, γι' αυτό και εδώ σήμερα είναι την επικύρωση που προχωρούμε να κάνουμε σ' αυτή την πανηγυρική σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Δεν υπάρχουν ενστάσεις αντιλαμβάνομαι. Σας ευχαριστώ και κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της 19^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

(Ωρα λήξης: 12.30 μ.μ.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι- Παρουσιολόγιο-19ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

ΟΝΟΜΑ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΑΘΗΝΑ ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΑΛΕΚΑ ΓΡΑΒΑΡΗ – ΠΡΕΚΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΛΕΞΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ	ΠΟΣΕΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ	ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ	ΠΕΣΥΣ - ΣΕΚ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Π.Ο.Α.Α.
ΑΝΔΡΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΕΤΡΟΥΔΗΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ (ΠΟΣΠΦ)
ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΤΤΙΧΗΣ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΒΗΜ	ΕΚΥΣΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ	ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΚΕΝΤΡΟ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΝΑΣ	ΣΩΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΙΑΓΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΩΗΝ ΜΕΛΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΣΗΜΕΡΤΖΗΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ 'ΠΕΡΙΚΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ'
ΕΛΣΗ ΟΥΤΙΤΖΙΑΝ	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΕΛΣΗ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ	ΣΠΑΒΟ
ΚΑΤΙΑ ΛΟΥΚΑ	ΕΚΥΣΥ
ΚΛΑΙΔΙΑ ΣΟΥΡΜΕΛΗ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	Ε.Σ.Σ.Ε ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΪΛΗΣ	Ε.Σ.Σ.Ε. ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΛΟΥΗΣ ΚΟΥΜΕΝΙΔΗΣ	ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΛΥΓΙΑ ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ	ΠΣΣΕ
ΜΑΡΙΑ ΜΟΤΗ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΟΥΖΟΥΠΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΧΧΙΛΕΩΣ	ΣΕΚ
ΝΙΚΟΛΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΑΝΘΙΜΟΥ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΝΤΟΡΕΤΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΠΑΜΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΕΤΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΣΟΥΜΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΥΛΟΥ	ΣΑΛΜΕΚ (ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ)
ΤΑΚΗΣ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.
ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ	ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΚΑΜΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ (ΠΟΣΠΦ)
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΕΚΥΣΥ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΥΖΗΣ	ΣΩΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ	ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Ανδρέα Αβρααμίδη 9, 3ος όροφ. διαμ. 301, 2024 Στρόβολος – Λευκωσία
Τ.Θ. 24649, 1302 Λευκωσία

Τηλ + 357 22 514786 | Φαξ + 357 22 514788 | info@volunteerism-cc.org.cy

www.volunteerism-cc.org.cy | **Like** us on **facebook**

www.ethelontis.net (Διαδικτυακή Πύλη Εθελοντισμού)